

DEÁK TESTVÉREK

magyar királyi udvari szállítók

szücs- és szörme-áruk kereskedése

Pesten, vaczi-utca 17-dik szám alatt

ajánlják a t. cz. közönségnek a beállott idényhez dísan felszerelt mindenemű részleteiket, egymint: nyuszt, nyest, chinchilla, kék róka, pezma, brabantival prémézett felöltőket, minden alaku utazó vagy városi bundákat urak és hölgyek számára; továbbá karmantyuk, gallérok és boákat, stb. stb. a legolcsóbb árak mellett.

Az áruk valóságáért kezeskedünk.

A t. cz. közönség kéréstik levelbeli megrendeléseknél a fentebbi czéget pontosan figyelembe venni.

1897 (1-3)

Mi alólirottak

a nagy közönség érdekében kedves kötelességünknek tartjuk az általunk már több ízben is kitűnő és solidnak megismert **Brauswetter János** chronometer és műórás urnak 25 év óta fenálló óra üzletét **Szegeden** (szülővárosában), készséggel és részrehajlatlanul a legmelegebben ajánlani. — Kelt márcziushóban 1872.

- 51. Dáni Ferencz, Arad, Kecskemét és Szeged városok főispánja.
- Deák János, Kecskeméten.
- Fabian Sándor, Kunhegyesen.
- Facsinsay István, Tornallyán.
- 55. Főlti J., tanár Ó-Kanizsán.
- Gál Lajos, tanár Úszkán.
- Goboezi Károly, K.-Marján.
- J. N. Grün, tanár Perjámoson.
- Gubovics J., lelkész N.-Ruszkán.
- 60. Hajlemász J., keresk. Ó-Besonván.
- Hegymeghy László, Szerencsén.
- Hierl Imre, kasznár Légradón.
- Horváth József, jegyző Margittán.
- Ivancsov Baz., lelkész Királyháza.
- 65. Jurenák Gy., urad. isp. Királyság.
- Kardos József, Hollod Venter.
- Kapisinszky István, lelkész Gálzác.
- Késmárky Béla, szolgab. szántóv.
- Kertész László, ügyvéd Mucocson.
- 70. László Mihály, jegyző A.-Keresztúr.
- Lévay Henrik, az első magy. ált. biat. társ. vez. igazgatója Pesten.
- Martinetz József, Szakálón.
- Mártonfy Dező, Szarvason.
- Molnár Antal gazdatiszt Magócsón.
- 75. Narancsik Lajos, jegyző Batinán.
- Nemes Gy., vasműgy. felügy. Bányán.
- Neiszler János, lelkész Rézbányán.
- Nics Ad., m. k. postamest. Ökörítőn.
- Pollatschek M., Szegeden.
- 80. Pálincás György.
- Ozy Péchy Pálné, Ökörítőn.
- Podra István, Mező-Heszén.
- Ragályi Miklós, Edelényen.
- Ribáry Gábor, T.-Füreden.
- 85. Ruff Mátyas, Bezsdán.
- Sádor János, Sebeshelyen.
- Simon János, tanár N.-Ruszkán.
- Tj. Szilágyi János, Gyulán.
- Szakáll Albert, Körös-Tarcsán.
- 90. Stammer J., m. kir. postam. Szegvár.
- Stefánovits Gy., keresk. Körösmezőn.
- Szeghó János, ügyvéd Pesten.
- Szegedy Lajos, lelkész.
- Szivesy Józ., takarékp. ig. Szeged.
- 95. Szmonka János, Szolnokon.
- Temesváry László, Derekegyháza.
- Toldy Sándor, gyógyszer, B.-Komlós Torjay, Massán.
- Tóth Antal, urad. isp. Szegváron.
- 100. Tóth J. főrealtanon. ig. Szegeden

Heyek Adolf

a „vadászoló“-hoz

szövött s rövidárak raktára

Pesten, a szervita-téren, sütő-utca sarkán,

ŐSZI- és TÉLI IDÉNYRE

gyapot-árukat

nemezlábbelik

pottendorffi kötőpamut,

varró-, kötő- s himző anyagokat,

gumi esőköpenyegek, ágybetétek s lábgyékényeket,

Levelbeli megrendelések a legmondasabban eszközöltetnek, s nemtelasó arucikkék kicseréltetnek vagy visszavétetnek.

1897 (6-6)

Műfogászi terem.

Minden fogmítetést Garancia mellett végez, valamint a legszebb műfogakat és légnymatu fogsorokat készít

dr. Vidéky F., fogorvos

1898 (1-3) uri-utca 6-ik szám.

Az őszi és téli idényre

Bretschneider Zsigmond-nál

szervita-tér 5-dik s fürdő-utca 11-dik szám alatt, legjobb minőségű, vízhatlan s a legújabb minta szerint készített

férfi-, női- s gyermek-topánkák

dús választékban a következő árakat kaphatók:

- Férfi topánkák: 1 pár borjúbőr topánka 5-6 ft., 1 pár borjúbőr topánka angol varrással 6-7, 1 pár orosz-lakbőrang. varr. 7-8, 1 pár patent bőrtopánka lakbőr borítással 6 1/2-7 1/2, 1 pár tuffel, bőrborítással 7-8, 1 pár tuffel igen magas czug-csizma, bőrborítással 9-10
- Női topánkák: 1 pár brunell, lakbőr borítással 3 1/2-5, 1 pár brunell, lakbőr borítással huzóra 4-5 1/2, 1 pár bársony vagy posztó lakbőr borítással 4 1/2-6
- 1 pár vízhatlan bőrtopán 5-6 ft., 1 pár bársony-topánka báránybőr-bélséssel, finomul prémézve s lakbőr-körborítással 7 1/2-9, 1 pár patent bőrtopánka mindenben 1 1/2-3 1/2
- Fiu-, leány- és gyermek-topánkák: Brunell, bársony, bőr vagy posztó a nagyszé arányához: 1 1/2-4 ft. Az ős-szes lábbeli árak nemcsak vászonnal, hanem francia flanellel bélelvek. Ezenfelül nagy raktárt tart mindenemű férfi-, női- s gyermek meleg comode-czipőkből a legújanyosb árakon.

Vidéki megrendelések a legjobban, gyorsan és pontosan teljesítetnek. 1898 (7-12)

Pest, november 24-én 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupan Politikal Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságokk illetőleg: Egy négyzet háasított petit sor. vagy annak helye, egyszeri ígatának 10 krajczárba; háromszori vagy többesori ígatának csak 7 krajczárba számítottak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmenyeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Szerdahelyi Kálmán.

(1829-1872.)

A magyar színművészet mészája lefordított fáklával áll a ravatálnál, mely kedvezesebbek egyikét örzi, halotti leplekkel boritva. Az örökmosolyu Thalia ajkán a mosoly helyett zokogás tör fel: a vigjáték leghivatottabb papjai egyikét vesztette el Szerdahelyi Kálmánban.

Alig egy hónapja, hogy orvosai egyszerre, váratlanul az aggasztó ítélettel lepték meg a közönséget, hogy Szerdahelyi Kálmánnak veszélyes szivbaja miatt egy időre el kell vonulnia a szinpadtól, s vidéken, a természet és gondtalan élet ölen keresnie üdülést. A művész, egyaránt kedvence a szinpadnak és társas köröknek, diadalai kellő közepéből ragadtatott ki. Még az nap este, midőn ez ítélet felette kimondatott, Moretó vigjátékában, művészi alkotásai egyik legkedvesebbikét, Polilát elragadólag játszta; s eleven, elmésségtől szikrázó, életvidor játékan nyoma sem látszott, hogy élete gyökerén halálos féreg rág, s hogy ő maga is teljes öntudatában van a veszélynek, mely fenyegeti. Elutazása előtt még egy szerepet kellett volna játszania, az okt. 4-dikére kitűzött „Romeo és Juliá“-ban Mercutiót; még egyszer el akarta szavalni a Mab királynő felséges tünderegéjét, még egyszer — szívében a halálos törzsürással — élcelni és nevetni akart, mielőtt lerogyna. Ah, oly jól illett volna hozzá, utolsó szerepnek, épen ez; oly jól, mint Egressynek a Brankovicsapai fájdalmai s tragikai átkozódása, melyben összerogyott volt, valóságga változtatva, iszonyu valóságga, az iszonyu játékok. De Szerdahelyi már nem játszhatta el Mercutiót. Okt. 10-én elhagyta a fővárost; alig véve búcsút barátaitól, kiket soha sem volt viszontlátandó többé; pedig mennyire tisztában volt sorsával, mutatja, hogy elutazása előtt végrendeletet

tett. Korábban elhunyt nővére (Sz. Nelli) utáni sógorához Nagy-Bányára ment. Ott a vidéki levegő, a fáradság s gond nélküli élet eleinte jótékony hatást látszék gyakorolni egészségére s a tudósítások, melyeket róla vettünk, remélni engedék, hogy a szinpad nem örökre vesztette el. Egy kirándulása Koltóra gróf Teleki Sándor barátságos házához és szüretjére sa vidámság, melylyel ott egy pár napot töltött, még fokozták e reményt. De szivbajához, meghülés követ-

sürgöny, mely épen azon perczen érkezett a nemzeti színházhoz, midőn a zenekar Donizetti „Dom Sebastian“-jának nagy gyászindulóját játszotta.

Szerdahelyi Kálmánal a második magyar színészi nemzedéknek egyik legkitünőbb tagját vesztettük. Annak a nemzedéknek, mely Megyery, Bartha, Szentpétery, Egressy, id. Lendvay, László, Laborfalvy Róza és Lendvayné után, bár kevés, de az elsőkel egy rangban álló néhány kitünőséget: Szigeti Józsefet, Tóth Józsefet, Szerdahelyi Kálmánt, Prielle Kornéliát és Felekinét adta a magyar szinpadnak. E második nemzedék is fogyatkozásban van; másod kitünő tagját temették el Szerdahelyiben. S a betölthetetlen, vagy eddig legalább bizvást annak mondható hézagok ismét egygyel szaporodtak az ő kidöltével. A kik az ő szerep-körében eddig mellette próbálkoztak a nemzeti szinpadon, vagy a kik abban a vidéken jeleskednek, őt meg sem közelítik. S hogy őt valaki oly módon pótolhassa, mint ő Lászlót pótolta, arra egyhamar semmi kilátás nincsen.

SZERDAHELYI KÁLMÁN.

Egészen egyenlő művészi egyéniségek nincsenek; épen mert művészi egyéniségek: különbözők. Szerdahelyi sem az volt a mi László; s midőn ez, különben művészi ereje egész teljében, csak hangjában fogyatkozva, a szinpadtól búcsút vett, legremekebb alkotásai közül néhány, Szerdahelyi mellett is gazdátlanul maradt. De más jeleségekkel viszont Szerdahelyi multa felül elődét s egész szerepkörét nagyjában mégis betöltvén, csakhamar feledtette. László francziás finomságát talán nem érte el, de egészséges és több oldalú humora egy új árnyalatot temertett a szalon-szerepekben, melyek neki mindvégig force-szerepei is maradtak. Nemes kedélye, finom választékossága, elmés-

Hely szüke miatt időnként megújított névsorozat.

Hely szüke miatt időnként megújított névsorozat.

Brauswetter János

chronometer- és műórásnál az első valódi kulcs nélküli fölhasználható remontoir inga-órák szabadalmazott feltalálója, ki az 1871-ik évi londoni világiállításán díszokmányalón kitüntette; továbbá külföldön, különösen pedig a franczia Svájer országairban 12 éven át az óraművészet minden titkait magától vette és a hozzávaló gépekkel el van látva, valamint Münchenben is az elméleti és gyakorlati vizsgát eddig még senki által meg nem közelített sikerrel végezte.

Férfi-órák. Ert. Ertüst hengeróra 4 rubinnal 10-12, aranyzd. ugról. 13-14, dupla tokkal 15-17, kristályüveggel 14-17, horgonyóra 15 rubinnal 16-18, dupla tokkal 18-20-22, angol horgonyóra 15 rubinnal kristályüveggel 18, 20, 22-24, ugyanaz dupl. 22, 24, 26-28, valódi horg. remont. fülénél fölhasználható kristályüveg. 30, 32, 35, ugyanaz duplatokkal 35, 37-40, Arany horgonyóra 3. szám. (18 kar.) 15 rubin. 35, 38, horg. duplatokk. 35, 58, 65, 70, horg. kristályüveg. 42, 45, 55, 65.

Inga-órák legnagyobb választékban saját találmányu új készülékek, melyeken a tokon kívül legyen az 1-3 vagy 3 nehezékek mind egyszerre fölhaszn. ugyszintén megindítani és a mutatókat igazítani lehet. Körülmenyes leírás és árjegyzék kívánatra ingyen beküldetik. 1293 (16-0)

10 évi írásbeli jótállásról szóló iratot kap minden óra verője. 5 évit pedig minden javítás megrendelője használati utasítással együtt. A zsebórákat függő és fekvő, egyszerűval minden helyzetben és raskódsában, arányosan és pontosan szabályozva adom által a közönségnek.

Arany és ezüst órák, láncok a m. k. ellenőri hivatal által megvizsgálva s minden nembn dús és a legdisezebb választékban kaphatók. Ezüst óraláncok 3-8 frtg. hoeszok 6-15 frtg. 3-mas számú aranyláncok rövid 18-70 frtg. hoeszok 35-100 frtg. Talmiarany, bronz- és acélláncok is kaphatók. Tárgyak, melyek nem tetazenek, kicserélhetnek. Órák, arany és ezüst a legmagasb árig cserebe elfogadtatnak. Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett pontosan teljesítetnek.

Hely szüke miatt időnként megújított névsorozat.

sége, játszásága, örökké fris koszorukat biztosítottak számára. S bár az utóbbi időben nevetve mondogatta, hogy fiatal arszlán szerepeiből kezd kihizni s tett egy pár kísérletet szerepköre változtatására, a közönség épen nem volt vele egy véleményen s teljességgel nem látszott érezni, hogy kedvence kivénülne előbbi szerepeiből; bár újabb hódítási kísérleteit is rokonszenvvel s tapsaival kísérte. A franczia vígjátékok könnyed alakjait kedélyével tudta tartalmasokká tenni s a magyar vígjátékban a nemes izlésű és jószívű magyar gavallért, a szimuláns által neki írt szerepekben, saját vonásokkal ruházta föl. Bár a világ első színpadait s művészeit gyakran s alaposan tanulmányozta, eredetiségét soha sem áldozta föl és saját egyéniségét minden szerepében tudta érvényesíteni; ez tette művészsé, s legalább azon nemzedék előtt, mely őt ismerte, felelhetlenné is. Ily értelemben még akkor is pótolhatatlan marad, ha szerepkörét hozzá hasonló kitünőség venné át.

Szerdahelyi Kálmán élete, gyermekkorától fogva a színpadon folyván le, története színművészetünk történetével azonos; s élete eseményeiben csak színpadunk történetének egyes mozzanatait jegyezhetjük föl.

Szerdahelyi József fia volt, ki mint komikus színész, énekes, zeneszerző és operafordító, abban az időben, mikor a magyar művészek minden mesternek kellett lenni, halhatatlan érdemeket szerzett magának a magyar Thalia és Euterpe körül. De, mint ritka ember van, a ki fiát a maga mesterségére ohajtáná nevelni, — mert mindenki a maga állása nyomorúságait érzi legjobban, — Szerdahelyi sem akarta, hogy fiából, mint akkor a nép nevezte: komédiás, vagy mint a mivelttebbek hívták: aktor legyen. Mindent elkövetett, hogy a gyermekkel meggyűlöltesse a színpadot s őt atyja életpályájától elkedvetlenítse. De a műzsa, mely a bölcsőben homlokot csókoltatta volt a kis Kálmánt s ajkait mézzel kenté volt meg, erősebb volt az apa akaratánál. Kálmán nem igen jó diák volt; de tanulóársai nagyon becsülték s tanárai is megbocsátottak neki, mert ügyes szavaló volt s a színidőkben vagy iskolai ünnepélyek alkalmával páratlan rendezője volt az ifjusági műkedvelői előadásoknak. Kolozsvárt tanult, (mely várost, bár Miskolczon született, második szülőföldje gyanánt kedvelt mindig), s itt az 1842-ki közvizsgák alkalmával, tanulóársaival együtt Szapáry Pétert adta elő, s a tizenhárom éves fiú oly bravúrral s oly köztetséssel mellett játszta a czimzerepet, hogy azzal pályaválasztása határozottan el volt döntve. Másnap megírta apjának sikerét s másíthatatlan elhatározását: hogy színész lesz.

A kolozsvári kollegiumból egyenesen a színpadra lépett: Szabó és Havi ott működő társaságába. E sorok írója, ki körülbelül egykoru volt vele, 1846-ban ott látta először, a 17 éves ifjút, és pedig Obernyik „Örökség”-ében Vince (cselszövő) szerepében, melyet az apa Szerdahelyinek kellett volna adni, de az hirtelen megbetegedvén, fia lépett föl benne. Nem az ő szerepe volt, s bocsássa meg a boldogult, kit e sorok írója gyakran tréfásan boszantott vele, s ki ez esti szereplésére némi boszusággal emlékezett mindig. De már akkor, mint egészen fiatal színész feltűnt, a pajkosjuratusféle szerepekben, melyek — mindvégig is — legjobbjai közé tartoztak.

1848-ig a vidéken szerepelt, többnyire az említett igazgatók s azonkívül atyja és Feleki társaságuknál. A franczadalmi mű-

szak szolgálatából őt is a Marsba szölytötte. Ha hős tetteket nem vihett is végbe, hű és jó honvéd volt s jutalma besoroztatás lón. De a temesvári magyar közönség, hol ekkor (1852) tartózkodott s melynek kiváló kedvence volt, elbocsátatását eszközölte a katonai szolgálatból s visszaszerelte a színpadnak, melynek ekkor már egyik fő reménye, nemcsak a valódi büszkesége lón.

1854-ben, huszonöt éves korában tehetség, képessége s ambíciója már meg volt érve arra, hogy a pesti nemzeti színpadon léphessen föl. A színpad szerepek és gavallérok művésze László vesztini kezdé hangját s gyakori rekedtség szakitá félbe diadalait. Pótlásáról kelle gondoskodni. A fiatal Szerdahelyi először Ózák „Végrendelet”-ében, Kereszti szobrász szerepében lépett föl s bár e mellékszerepben — melyet csak László tett jelentékenyebbé — alig tűnhetett ki, egyszerre elismerék tehetségét. Néhány nap mulva a „Szép molnárné” kedélyes Jean molnárné szerepében elragadta a közönséget s azonnal szerződötték. Azután a szeleburdiakat, bonvivant-okat egyre növekedő tetszés mellett rendre vette át Lászlótól, ki azon megnyugtató öntudattal távozhatott a színpadról, hogy szerepei jó kézben maradtak, s ki később, tisztes magányában is, valódi nemes egyszerűen örömeivel kísérte utódja emelkedését s nem egyszer őszinte hűvel tapsolta meg, kolozsvári vendégszerepléseiben, diadalait.

Szerdahelyi a pesti színpadon elég mezt talált magának, sokoldalúságát kifejezni. Az ötvenes évek végén, Nyéky igazgatása alatt, mikor az igazgatásra is nagy befolyást gyakorolt, az Offenbach-féle operettek egyik meghonosítója s megkedveltetője lón. Markovics Ilkával és Bognár Vilával (a későbbi Pauliné és Balászné asszonyokkal) a „Férfj az ajtó előtt” — „Az elizondói leány” — „A Fortunio dala” stb. kedves operettekben, hang nélkül is ügyesen énekelte, s ez új genre-ban is mezt talált tehetsége és kedves egyénisége ragyogtatására. De ez csak egy epizóds volt művészi pályáján. Liliomfi, Hajnalosi Szeraphin („Dalos Pisták”-ban), a Sardou-vígjátékok Prosperjei, Tholosanjai s számtalan más valóban művészi alkotás marandóbb és méltóbb emlékei művészetének. Ambíciója azonban ezeknél is magasabbra volt; s Shakespeare Merkuziója, Lear Bolondja, Moreto Polilája, egészen méltó személyesítőket talált benne; sőt Jágót is megkísérlette, e gazdátlan maradt nehéz szerepet s az értelem, melylyel játszotta, mutatá: hogy nem tanulmánya, csak egyénisége hiányzik, hogy tökéletesen adhassa.

Általában Szerdahelyiben nemcsak a tehetség, hanem a műérzelem s öntudatos művészség is oly mértékben volt meg, mint csak igen kevés színészünkben. Egressy Gábor óta. Sokat tanult minden oldalulag mivelt magát. Elsajátította a mivelt új nyelveket, hogy Páris, London s a német fővárosok művészeit teljes mértékben élvezhesse és tanulmányozhassa. Két ízben hazamosabban időzött Párisban és Londonban a nagy művészek és a színházi viszonyok tanulmányozása végett. Tanulmányai s tapasztalásai eredményeit ügyes tollal le is írta, — mert írói tehetsége sem közönséges volt — de még sokkal nagyobb mértékben érvényesítette a színpadon, szerepeiben. S érvényesíteni tudta az életben és társadalomban is. Nemcsak a színpadi, hanem a valódi színpadon is egészen otthon tudott lenni. A főrangú műkedvelői előadásainak tanára, rendezője, mestere volt, szívesen látott vendég a legelső körökben, valódi gentleman a színpadon és az életben.

Felelhetetlen a társaságban, mint a deszkákon egyaránt.

Élete sorsát két ízben kötötte össze a Prielle Kornéliával, e kitünő művésznővel, ki a női szerepekben az volt, mi ő a férfiakban: a kedély, nemes izlés és finomság példányképe, utólrhetetlen. Most mint özvegy keserg fölötté, elvesztve benne mindkét — színpadi és magán — élete méltó s hű társát. Az ő vesztesége minden esetre a legnagyobb. De a mienk azzal nem lesz kisebb. Mi vidámságunk s legnemesebb élvezeteink szeretetreméltó szerzőjét veszítjük benne s Thalia Melpomenétől kölcsönöz arcot, hogy érzéseit kifejezhesse ravatalánál.

Levelem.

Levél előttem kettő, három, Egyike sem hágy hidegen, A kézírásról eltalálom, Hogy írója nem idegen.

A kis Marie gyöngéd kacsoja Remegve ir minden betűt, — Azt írja, hogy szerelmem óvja, Részéről áldást szinte küld!

Leirja a virágok álmát... A megfejtése: „szerelem...” S e bűvös álom nagy hatalmát Érezi alva s éberben.

Anyám betűi összefolyvák, Oh látom csöndes bánatát, — Reményrül ir, remélve folyvást, És hite szinte hitet ad.

Oh mennyi könnyel áztatott sor! „Édes fiam, szerzes-e még? „Imádkozz, bár hiába” sokszor! Reménység, csak szársít szemét!

A hű barát minden sorában A férfi büszkesége ég, — Oh boldog érzés, mely dalában Átkozni nem tanita még.

Tovább is égi, tisztá fényvel Ölelsz álmatlan ágyamon, — Ellátás vigasztal, jó reményvel, Ha elérhetlen vágya nyom?

És átolvasom mind a hármat, — De nincs itt minden levelem! Kik nyálgalmat sirjukba várnak, Sötét mohával földve, lenn, —

Ők némák, — csak az est fuvalma Meséli boldog sorsukat... Jó anyjuk a sír lanka halma, Megnyugtató róluk e tudat.

És mozdul a toll, — és szívből Anyámnak terve, gondja jut, Elbiztatom: „a sors csak eldől!” Hisz a szeretet várni tud!

Marienk tollam álmokat fest, Sok élfér egy papírlapon: Szegény a rét hozzája képest, A holdsugárt is meglopom!

Barátomnak jut mese, fájó, — Phaeton útírajzot ír... Regét a túlvilági tájról... Utjának biztos vége: sír.

Dicsőségről mély, ködös álmok, Hit mellett vak kétségbeesés, Síró önértzet, ölyf, mely álnok, Űz, ver tovább: „kevés, kevés!”

Leiram ide, mit titokban Sugall egy látok fájdalom, — Mitől szívem reszkette dobban, Érthetetlen jajja lesz dalom;

Mi álmot rabol éjjelemtől, Mit nem lát meg a szeretet, Mit titkolok a szerelemtől, — Barátom, azt írom neked!

Leveleim! búsak, sötétek, — Regés lapocskák, szálljatok; Honnét mosoly repül életek, Az ablaknál megálljatok.

Beszéljete a kis szobáru, Hol szárnyt adott a szeretet, A költő halvány ajakáról, Mint szól reszkette: „menjete!”

Gáspár Imre.

Jelky Andras bajai fia kalandjai ötödfél világrészben.

(Vége.)

Néhány nappal Kvangá temetése után, András egy hajót vett észre a tengeren. Pálmaleveleket kötött egy hosszú póznára, azzal integetett, míg észrevették.

A hajó épen Batáviába volt menendő s szívesen fölvette Andrást és a két pápuát az ő fa-rostból készült ruháikban.

Volt nagy meglepetés a kikötőben, mikor a három félmeztelen ember kiszállt s egyes-nesen a kaszárnyának tartott. Itt bejelenté magát a kapitánynál, ki nem tudott hoválenni csodálkozásában. Rögönt hadnagyi ruhát adatott rá s elvezette a vastag helytartóhoz.

Van der Parra Péter Albertet öblös karszékeben találták, mint akkor, mikor András legelőször látta. Nagyon kevesett változott. András láttára husos tenyereit összecsapta, arca előbb sötétvörös, azután meg viaszgára lett.

— Jelky! Igazán ön az, vagy csak a hazajáró lelke?

— Nagyméltóságú helytartó ur, csakugyan magam vagyok itt, — felelé András, mélyen meghajtva magát.

A helytartó fölemelkedett ültéből, Andrásához lábalt és könyező szemekkel melléhez szoritá őt.

— Hadnagy ur, — mondá azután lágy hangon, — nagyon igazságtalanul bántam önnel. Én önt kiragadtam családi boldogsága köréből és önt a közügynek tett kitünő szolgálatok által viszonozta. Ön derekasan viselte magát és becsületet szerzett magyar hazájának, de Hollandnak is. Gyarmataink ön iránt a legnagyobb hálára vannak kötelezve.

E perczen kinyilt az ajtó és a helytartóné sietett be.

— Igaz-e tehát? — kiáltá; — csakugyan ön az, hadnagy ur, és a pápuák nem falták föl?

A derék asszony örömeben csaknem nyakába borult Andrásnak.

Midőn elbucsztak egymástól, András még megkérte a kapitányt, hogy a két pápuát, kik a kaszárnyában maradtak, küldje el valakivel házához. Azután dobogó szívvel hazasietett.

Midőn a szobába toppant, neje gyászruhában ült és holmi apró fehérneműket varrt. Egy sikkal András nyakába borult. Az ablak mellett egy kised bölcső ringott, s a fátyol alól, melylyel le volt borítva, egy kerek, úde, tömzsi gyermekarc viritott ki és két nagy kék gyermekszem mosolygott az idegenre, ki még sem volt idegen.

András apa volt; a bölcsőben kis leánykája feküdt.

A ház, mely évek óta legszomorubb volt egész Batáviában, most legvigabb lett, sehol olyan jókedv nem uralkodott, mint itt. Boldog arcu emberek jártak ki s be, s a szobákban az elégyűltég és vidámság ütötte fel tanyáját.

Andrásnak ez idő óta meg volt állapítva szerencsége. Másnap 500 hollandi tallért kapott tett állami szolgálatainak jutalmául a

helytartótól, 500 palackz finom bort és 300 palackz sört egészsége helyreállítására a helytartó nejtől. Ünnepelet ember lett Batáviában, mindenfelé csak ő róla beszéltek. Diszbedéket rendeltek tiszteltetésére s mindenféle kitüntetésben részesítették. Megkapta az obsitót s a helytartó nemcsak pénzt, de hitelét is rendelkezésére bocsátá; mit ő föl is használt derekasan, mert berkocsi-üzletet nyitott, s ez annyira jövedelmezett neki, hogy néhány év alatt nemcsak adósságát fizette vissza, de vagyon is szerzett s Batávia közlelésben olyan jószágot vásárolt, melyen nem kevesebb, mint 1400 ház állott.

A nemzetörtség kapitányává választá, a mi a bizalom és kitüntetés legmagasabb polca, mely ezen a pályán elérhető volt. Azonfelül polgárjogot is nyert s a legtekintélyesebb polgárok előtt is igen tisztelt és becsült ember volt.

De észre, tapasztalataira és erélyére szüksége volt az államnak is, azért tehát nem maradhatott békés házi közlelésben. A kormány rendkívüli követéve nevezte őt ki a japáni császár udvarába. Ez volt a legelső példa, hogy Japán császára idegen hatalmaság követét elfogadta. Jelky itt is a legnagyobb kitüntetésekkel fogadták, testőrséget adtak melléje, elefánt- és tigrisvadászatokat, tüzi játékokat, szini előadásokat rendeztek tiszteltetésére.

Andrásnak több havi ott tartózkodás után sikerült Japán elzárkózási politikáját megtörni s államférfiai képességét a kívánt kereskedelmi szerződés megkötésével pecsételé meg.

A legdrágább ajándékokkal elhalmozva tért haza Batáviába, hol ezental nemcsak vitéz hadvezér, de jeles államférfiúnak is tekintették.

Banda-szigeti missióját, hol egy királyt kelle trónjába helyezni, nem kevesebb diplomaciai ügyességgel oldá meg.

Flamba szigetén erődöt kelle építtetnie, s itt történt az az eset, a mit egy könyv, mely röviddel Jelky halála után íratott,*) következőképen ad elő:

„Szent’ akkor ezen szigetbeli Király meghalozék, és nyolcvan feleséget hagyott hátra, melyeknek a Király halála után az Országnak szokása szerint meg kellett égettetniek.

„Ezen szokásnak az eredete ilyen: A régi időkben a Királyi Felségek annyira zenebonát okoztak, hogy egy Király is alig érthette el természeti halálát, kihezképest oly törvény szabott, hogy jövendőben a Király feleségének lenni csak az engedtetnék, a ki egy jeles alkalom által arra kötelezné magát, hogy ő is a Király halála után megakarna halni. Ez időtől fogva egy Király sem halt meg erőszakosan, mert most immár ezen feleségek csak azt ohajtották, hogy az ő Királyok mennél öregebb lehessen.

„Ezen szomorú látomány, melyen Jelky jelen vala, nagy pompával állítattott elő; mert azonnal az egész országból a nép összegyülekezék, valamint a Királyi Felségeknek az ő rokonok is. A kiszabott napon ezen aranygal, drága kövekkel felékesített Asszonyok hosszú sossal a Templom felé menegélének, mindenikét közülök két Bálvány-pap kíséré, kik közül az egyik egy handszár, a másik egy fehér galambot vitt kezében. Midőn ezek az Asszonyok a kirendelt helyre elértek, az ő rokonuktól bus-

csut vevének és az ő drága ékességeiket emlékeztül feloszták közöttök, akkor a galambot kiki közülök a Bálvány-paptól elfogadá és a levegőben ezen szavakkal felrepülté: „Valamint ez a galamb a szabad levegő égbé repül az én kezemből, szintugy én is az én Férjem után a Király után kívánok repülni.” Mihent ezen szavakat kimondák, az a másik pap annak az asszonynak a handszárát szívébe dőfé, minekutánna ilyenképen mindnyáján kimulának, az ő testeik egy rakásfára helyeztettek s megégettettek.”

András visszatérvén, családi boldogságát évekig nem háborítá semmi. Azonban 1772-ben szeretett neje meghalt. Sivatang lett a világ körülötte, s midőn 1775-ben barátja, a helytartó is kimult: elhatározá, hogy azt a világot odahagyja s visszatér arra a földre, hol bölcséjét ringatták. Mindig ez volt titkos vágya, most tehát eladta minden vagyonát s 1776. október havában a „Gockendorf” nevű hajón elindult Európa felé.

Két hónapig tartott, míg Afrika déli csúcsához, a Jöremény-fokához érkeztek. Itt gonosz láz dühögött, melybe ő is beleesett hű kísérelével, a két pápuával. Ezek áldozatai is lőnek, de az ő erős természeté kilábalta a bajt. Új hajóra szállt tehát s 1777-ben augusztusban szerencsésen megérkezett Amsterdamba. Innen meglátogatta Angliába költözött apósát s megmutatta neki két szép leányát. Ez év okt. 2-án érkezett Bécsbe.

Jóska bátyja még mindig ott lakott, hol ezelőtt, két évtizeddel hagyta volt, a szent István templomával szemköz. Alig hittszemeinek, mikor a sok hánayatás, szenvedés miatt előregedett öcsését meglátta. Nem gyözte ölelni, csokolni, örömeben csakhogy föl nem falta.

András tudakozódott szülőiről, azok, szegények, rég a bajai temetőben porladtak már. Hányszor gondolhattak ezek áldólag messze világon bolygó gyermekükre.

Béla gyerek, a harmadik fiú híres szabómester lett azóta Budán s pompásan ment dolga. Meg is házasodott, meg is szaporodott, a mint már az a világ rendes folyása.

Olyan mindenféle érzelmek között hánaykodott szegény András szíve, mikor mind e dolgokat elbeszélni hallotta.

Több hétig tartózkodott bátyjánál. Ez idő alatt II. József császár is hírül vevén, mily nevezetes ember tartózkodik székvárosában, — magához hivatá s nagy álméködással hallgatá Jelky életének csodás történetét, végül pedig egy arany éremmel, a császárné pedig gyémántos burnót-szelenczével ajándékozta meg.

1778-ban, huszonkét évi távollét után lépett ujra hazája földre. Egyenest Budára ment Béla öcséséhez, ki híret vevén közelegetének, szívzakadva várta. Volt is aztán öröm a házban! Egész Buda tele volt a nagy újsággal, kicsoda ember érkezett haza idegen világrészekből.

András Budán telepedett le, csak egyszer ment le onnan Bajára, — szülői sírhájoz.

Leányait férjhez adta s utóljára még egyszer megházasodott ő is. De nem sokáig élvezhette az unjonnan megalapított család gyöngéd örömeit; testi kimerültsége csakhamar gyászos fordulatot vett, s tüdővészbe esett, melyben 1783. decz. 6-án el is hunyt. Sokan siratták, sokan sajnálták a derék jó embert.

Ez volt Jelky Andras bajai szabólegény élete és halála.

*) Jelky Andrásnak egy született magyarnak története, a ki, minekután a sok szerencsétlen eseten, hajótörészen, raboskodáson, és a vademberek között életének különböző veszedelmein által ment volna, végtére Batáviában nevezetes tisztvégre hígott. Magyarba foglalta Sándor István, Győrött, Streibig József betűvel, 1791.

Szemere Bertalan szülő-háza Vattán.

„Az udvar pusztá, elhagyott a ház,
Tökén egy fűbe bűt ösvényt ha látsz.“

S ha ezen az ösvényen az im itt híven talált pusztá udvarba s elhagyott ház előbe lép az utas, vagy látogató: amaszomoru meggyőződés bizonyosságát fogja találni, hogy napjainkban a kegyelet és az emlékezet őrüti kialvó-félben vannak, s már csak alig lobbadoznak, még azok iránt is, kik nem egy mesés hajdankor ködéből lépnek elénk, történeti vagy mondai alakok elmosódó körrajzaival, hanem az alig mult idők általunk is megért s mindnyájunk életébe még most is élénk betűkkel beírt események közepette jártak, lángoszlopként világítva a nemzet útjára.

Az alig mult e már-már elfeledett nagyjai közé tartozik Szemere Bertalan is. Az ő kor- és pályatársai közül sokan élnek, működnek még; s ha ő, korábban mint a természet rendje kívánta volna, fájdalom igen is korán, lelépett is a közelet teréről s az árnyak országába tünt el: oly kevés érdeme van-e, hogy ily korán feledtessék? S társai közül van-e csak egy is, kit érdemeinek nagysága és sorának tragikai végkifejlése, több kegyeletre s egyszerűságra nagyobb részre tenne méltóvá, mint Szemere Bertalan?

Azonban az itt hű rajzban bemutatott szülő-

ház tragikus sorsu gyermekének élettörténetét megírni nem lehet ezuttal feladatunk. S saját naplóján, Csengery följegyzéseiben s annyi ismerője és bajtársa emlékeztetéseivel, hazánk legközelebbi múltjának történelmére szószólóan beszél róla, annyira szeretett s oly hűn megsíratott nemzetehez.

Mi csak éppen a házat akarjuk felmutatni most, melyben egy leány- és két fiu-testvére között 1812-ben látott napvilágot az 1848-ki belügy- s 1849-diki elnök-miniszter; melyben a borsodi megyéhez s a pozsonyi utolsó országgyűlésnek lángelkü szónoka, a hatalmas törvény-formulázó, a szegedi „Republika“ vezére, a párisi száműzött, s az 1867-diki pactatio megtört, elkődösült, s végre tébolyba merült szelleme először látta meg a napvilágot; s hol, az önmaga által oly dícsően jellemzett atyának vezetése alatt fejlődött; s hová szellemi munkái s küzdelmei közül pihenni meg mert, a hová a száműzetésből annyiszor ragadta vissza vágya, a nélkül hogy ez utolsó vágyát a sors teljesülni engedte volna.

E ház: az ő gyermekjártékainak, ha ugyan a komoly tanuló gyermek még játszan is ráért, az ő ifjúkori felszárnyalásainak s a férfi lelkesedésnek csöndes tanuja. Igen, a falak közt égett és virasztott ő, törhetlen lelkesedés s törhetlen munka közt, azokért a magasos eszmék- és elvekkért, melyeknek bukása fölött megtört az erős testalkat s homályba borult a fényes szellem.

Háza a Kazinczyra emlékeztet, a Sátor-hegy aljában, a mint azt Petőfi 1847-ben leírta, s a mint 1859-ben a nemzeti kegyelet taláta. Fel-fogja-e keresni az a Szemere elhagyott szülő-házát is valaha?

De hisz Pharsalia bukásán nem Virgil és Horácz kora birt lelkesedni s keseregni; Lucanus ideje kellett annak megsíratásához. Kazinczy házához is egy vaskor szenvedés által fogékonyabbá tett kebelrel fordult a nemzet kegyelete.

Ily áron Szemere Bertalannak még a föld

porában is honáért dobogó szive nem kér emléket magának.

De azért eljövend az idő, midőn a mi napjaink küzdelmét az igazságos történetírás tisztá s valódi alakjában fogja feljegyezni s örökíteni a jövő számára; s Klio lapjain Szemere Bertalannak biztosítva van a tiszteltteljes megemlékezés. Akkor e kiváló szellem, földi salak lehullván róla, egyik költőleg nemes alakja leendő történetünknek s a késő utódnak, ki ajkaira veendi nevét, e romok képe ihletést fog sugallani azon maradandóbb monumentum mellett, melyet irodalmi és politikai munkálkodásában ő emelt magának.

A fészek, melyből ő kikelt, elpusztulhat. De míg a fa, melynek sudarán ringott, él és zöldöl: addig azok sem veszhetnek el az emlékezetből, a mik e fészekből egykor hangzottak. T—e.

Stanley könyve Livingstone-ról.

Livingstone fölfedezőjének a világhírű afrikai utazóról írott könyve, melynek megjelenését három hónap óta türelmetlenül várták a földrajzi tudomány barátai, valóságos „eseményt“ képezett az angol irodalomban. E munka tele van regényes, mondhatnók regeszori eseményekkel s életvezérlyes, nyaktörő kalandokkal, mint valami keleti

nak, melyet a merész amerikai utazó bekalandozott. Egyikben a játssi képelem, másikkban a komoly valóság — s mégis oly hihetetlennek tűnik föl mind a kettő.

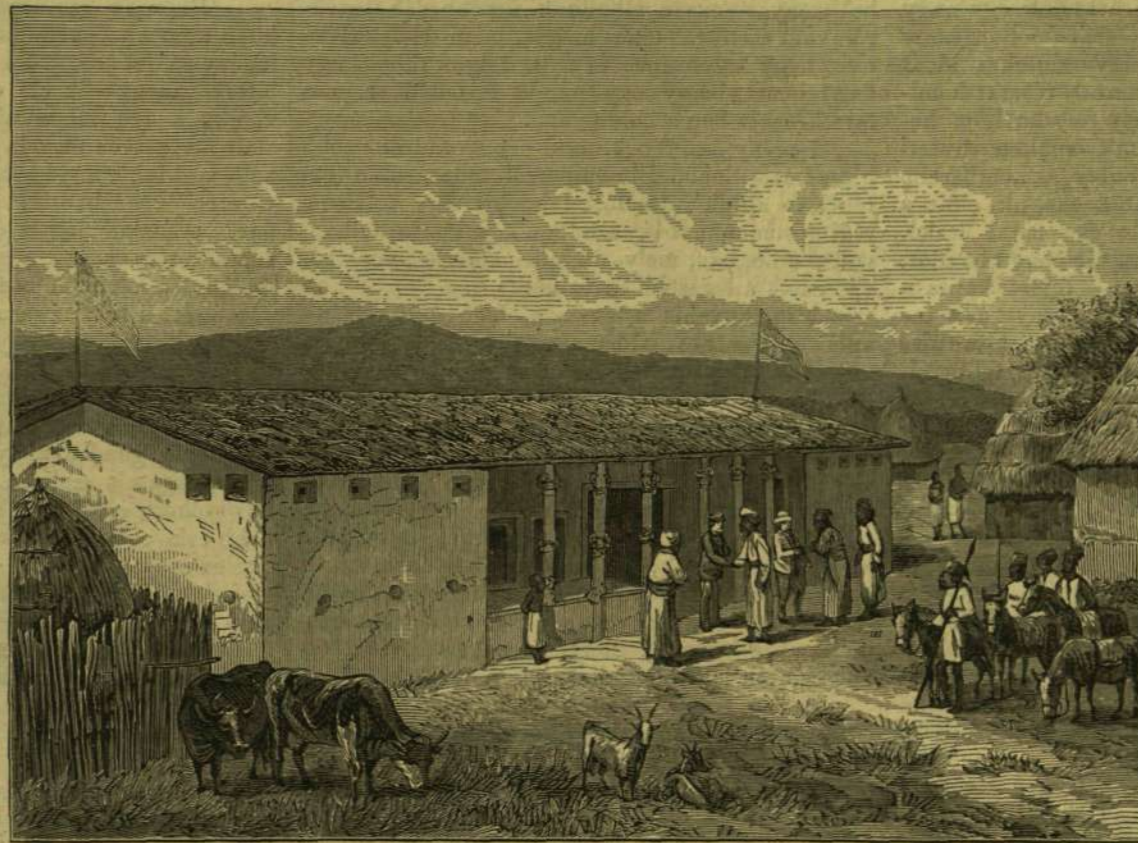
Stanley ama távirattal kezdi elbeszélését, melyet Madridban a „New-York-Herald“ szerkesztőjétől kapott és azzal a szíves fogadtatással végzi be, melyben őt visszatérése után a londoni földrajzi társulat részesítette. A könyv, mint a „Daily News“ írja, bámulatos ügyességgel van illusztrálva és Stanley kalandjainak s fölfedezésének egész története oly szépen van előadva, hogy az olvasó mintegy lépten-nyomon kíséri a szerzőt kutatásaiban, maga elébe képzei a veszélyeket, maga körül érzi az afrikai éghajlatot s csaknem maga előtt látja Livingstone magát is munkálkodásai közepette.

Mikor a „New-York-Herald“ szerkesztője Stanleyt a Livingstone fölkérésével megbízta, nem kívánta, hogy azonnal Afrika belsejébe induljon; sőt inkább az élelmes tudósítónak utkőben is akadt egy s más tenni valója. Előbb keresztesül-kasul, kellett barangolnia Európának, Ázsiának és Afrikának nevezetesebb vidékeit, szóval a tulajdonképeni 6-világot. Utba ejtette a suez csatornát és a Nilust; innen átrándult Jeruzsálemba, Konstantinápolyba és a krimiai csaták terek sirthalmához; innen a Kaukázuson keresztül Persiába ment, érdekes tudósításokat küldött Persepolisből s megtekinté a tervezett Euphrates-völgyi vas-pálya követendő irányát. Végre Bagdadon és Bombay-n át Zanzibárba utazott, mint ama kiindulási pontra, honnan az elveszettnek vélt nagy utazó nyomait fölfedezhetni remélte. Így történt meg, hogy bár megbízását Bennettől még 1869 őszén megkapta, csak 1871. jan. 6-án érkezett Zanzibárba „Kelet-Afrika Bagdad-jába, Iszfahán-jába, vagy ha tetszik Stambul-jába“ — miként Stanley mondja.

Burton kapitány s a többi afrikai utazók munkáiból egy idő óta sokat lehetett olvasni Zanzibáról s a szigetéről, melyen a hasonló város fekszik többen leírták. A félig afrikai, félig arab városnak népessége többre megy 100,000-nél, s ebből két-harmadrész benszületett négerből áll. A felsőbb társadalmi osztályt a Muscat-ból ide származott arabok alkotják, a kik innen rabszolgákért s elefánt csontért Afrika belsejébe hatolnak; továbbá a banyan kereskedők Bombayből s néhány mohammedán hindu, kik a kereskedéshez szükséges tőkepénz előteremtésével foglalkoznak. A csekély európai és amerikai lakosság vagy konzuli tisztviselőkből vagy kereskedői házak ügynökeiből áll.

Stanley egy egész hónapig volt itt elfoglalva előkészületekkel Afrika belsejébe vivő útjára. Egy ilyen utazás hasonlít az északi sarkvidékre induló expedíciókhoz. Az utazónak mindent magával kell vinnie, a mit egy nagyobb hajó hosszabb utazásra magával szokott vinni, mert a földrész belsejében éppen semmit sem kaphat és nem vehet. Az utazó szükségletei ruhákból, ágyból s élelmiszerből állnak, mely utóbbiaknál szolgákat fogadhat, húst, kenyert és tejet vásárolhat, s végre „hongu“-t vagyis adót fizethet oly hatalmaságoknak, a kiknek birtokait át akar utazni. A pénz itt haszontalan, s minthogy Stanley se kocsikat, sem igavonóállatokat nem bérlehetett, egyetlen szállítási eszközt gyánált csak is a meztelen benszületett fölháználását vehette igénybe.

Végre sok huzavona és vesződség után sikerült a kezdet nehézségeit legyőznie; a „pagazi“-kat, azaz: teherhordókat és az „askarieh“-ket, a kísérőket képező fegyveres embereket, összeszedte s 1871. márcz. 21-én Bagamoyóból, Afrika szárazföldének ama kikötőjéből, a honnan a kereskedők is el szoktak indulni, bemélyedt a „fekete földrész“ ismeretlen vadonába. Egész expedíciója, melyet el a Tanganyikáig és Udziáidzibe. De ő elhatározta, hogy csak a halál téríti vissza útjából, míg célját el nem érte, s így szept. 20-án, noha még mindig gyöngye és szenvedés vala, s noha emberei majd csak hogy föl nem lázadtak ellene szándéka miatt, fölkerekedett Unyanyembéből s dél felé tartva, innen észak s később nyugot felé, egészen ismeretlen vidéken át, roppant kerülőt csinálva,

Arab látogatók Livingstone-nál Unyanyembében.

végre 1871. nov. 10-én, a partról Bagamoyóból történt elindulása után a 236-ik, Unyanyembéből való eljövetele után az 51-ik napon, kimondhatatlan fáradságot, veszélyeket és szenvedéseket állva ki, Udziáidzibe érkezett, hol a híres utazót szerencsésen meg is találta.

E találkozás részleteire még emlékezhetnek olvasóink lapunk ez évi folyamának egyik korábbi

Livingstone tratal veszélyben.

számból (32. sz.), melyben — Livingstone arcképének közlése alkalmával, — újabban tett utazásait s Stanley által történt föltalálását is bővebb n ismertették. Stanley több hétig vendége maradt Livingstone-nak Udziáidziben, hol a híres utazó maga sorolta elő neki ama nevezetes földrajzi kutatásokat és fölfedezéseket, melyeket a Ruá-ban és Manyemá-ban elterülő tó-vidékeken,

a Tanganyika tavától nyugotra, véghezvitt, s a melyek ő benne azt az erős hiedelmet ébresztették föl, hogy a Khambezi folyóban, a déli szélesség 11-ik foka körül, a Nilus valódi forrásait fedezte föl. Azonban mindez még csak pusztá hiedelem, tapogatózó gyanítás, és Livingstone éppen azért akar még vagy két évig északi homályt, mely a Nilus forrásait fölött évezredek óta borong, valahára véglegesen szét-ozlassa.

Az „öreg ur“ és a „fiatal ur“, miként a benszületett Livingstone és Stanleyt elneveztek, idejük egy részét arra fordították, hogy a Tanganyika-tó északi vége körül kirándulást tettek, melynek folyamában fölfedezvén, hogy a Ruszizi folyó nem a Tanganyika-tóból foly ki, sőt inkább éppen abba ömlik, ezáltal egy oly kérdést fejtettek meg, a mely ekkáig foglalkoztatá a londoni földrajzi társulat tagjainak elméjét.

1871. decz. 27-én a két jó barát Udziáidziből Unyanyembébe ment, még pedig az utazás első napjaiban csónakokon a Tanganyika-tó déli részén vitorlázva keresztül. Unyanyembe, mely Livingstone és Stanley utazásában oly nagy szerepet játszik, terjedelmes

gyapatóru-, rézsodrony- és üveggyöngy-raktárak. Ez árukkal kereskedelmi ügynökeiket szerezte küldözik Afrika e részének ismeretlen belsejébe, tul még a Tanganyika-taván is; északra Ugandáig, Unyoro-ig és Karaguehig, tehát oly vidékekre, melyekről csak Speke második utazásából hallottunk részletesebb adatokat.

A két utazó Unyanyembe tartományban hasonlóan hosszabb ideig mulatván, a rajzunkon látható kis házikóban ültette föl ideiglenes tanyáját. Az ott lakó arabok, a főemberek éppen úgy, mint a szegényebbek, csak úgy özlöltek a két híres európai látogatására s nem győzték eléggé bámulni rettenthetetlen bátorságukat és kitartásukat, melylyel az életközszakító utazások leirhatatlan veszélyeit le tudták küzdeni.

1872. márcz. 24-én, az elválás napja, bekövetkezett; Stanley, miután Livingstone kezéből átvette az általa tett fölfedezések történetét s azok leírását magában foglaló naplót és uti jegyzeteket, ugy szintén őz barátjának sürgőnyeit és leveleit is, kelet felé indult, hogy Zanzibárt elérve, ott hajóra üljön s a nagybecsű okmányokat Európába szállítsa. Visszatérő útjában, Afrika ben-

TÁRHÁZ.

közölny mutatószámára. Szerkesztik Wohl Janka és Wohl Stephan. E lap, mely egyszerűsége miatt a népszerű, gazdaszony- és női-parti hivatalos lapja, megjelenik minden hó 8-kán és 24-kén, másfél iven, havonként kézimunka- és ruhakészítési melléklettel, színezett dívatképpel stb. Előfizetési ár félve 4 frt. A mutatószám elég tartalmas és változatos.

** (A „Magyar Állam”) jelenti, hogy „mint ugynevezett egyesített lap és mint kiválóan püspöki közölny megszünik;” s „Magyar Állam”. „Idők Tanuja” kettős cím alatt folytatja a magyarországi katolikusok — azaz: Lonkay Antal közölnyét.

— Sz. J. (Magyar hírlapirodalom 1872-ben.) A „V. U.” ez évi folyamán eddig előszörot hírlapokat kívül még a következők, újabb megindult lapokat kell föllemlíteniük:

250. Tanuló Ifjúság Szépirodalmi Közölnye. (Pest.) Kiadó-tulajdonos Reich Zeigmond nyomdász. Fel. szerk. Iklódi József. Főmunkatárs Adam György. Megjelenik minden csütörtökön 4-dret egy iven. Előf. ára: egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., évnegyedre 1 frt. (Keletkezett nov. 1-én.)

251. Szinlap. (Pest.) Kiadó-tulajdonos Miklós Gyula. Fel. szerkesztők: Erdődi Béla és Ujvári Béla. Nyom. Herz János. Megjelenik naponta, hétfőt és ünnep utáni napokat kivéve 4-dret félven. Előf. ára: egész évre 8 frt., félve 4 frt., évnegyedre 2 frt. egy óra 80 kr. (Keletkezett okt. 31-én.)

252. Magyar Hivatalnokok Lapja. (Pest.) A hivatalnokok és szellemi munkások összes érdekeit képviselő hetiközölny. Kiadó-tulajdonosok: Vanicek Vince és Rózságyi Antal. Fel. szerk. Rózságyi Antal. Szerk.-társ Balázs Sándor. Megjelenik minden vasárnap egy nagy 4-dret iven. Előf. ára: egész évre 6 frt., félve 3 frt., évnegyedre 1 frt 50 kr. egyes szám ára 15 kr. (Keletkezett nov. 3-án.)

253. A sorsú és érték-társaság Jegyzője. (Pest.) Szerkesztő a miniszteri tözsed-biztos. Megjelenik minden tözsednapon ívrét félven. Előf. ára 1 frt 50 kr. vidékre 2 frt 75 kr., egyes szám 2 kr. (Keletkezett nov. 16-án a IX. évf. 263. számmal, mint a német tözsedlap folytatása.)

254. Zenei Hetilap. Szakközölny. (Pest.) Kiadó-szerkesztő Langer Viktor. Nyom. Khór és Wein könyvnyomdája. Megjelenik minden csütörtökön 4-dret egy és fél iven. Előf. ára: egész évre 8 frt., félve 4 frt., évnegyedre 2 frt. (Keletkezett nov. 14. én.)

Megszűnt lapok:
29. Bolond Istók. (Pest.) Megszűnt július 18-án a 3-dik számmal.
30. Fényképzési Lapok. (Pest.) Megszűnt február hóban a 2-dik számmal.
31. Zenei Hetilapok. (Pest.) Megszűnt szept. végén.
32. Kis Ujság. (Pest.) Megszűnt október végén és beolvadt a Kis Lapba.

A folyó 1872. évben magyar nyelven megjelent 254 hírlap és folyóirat közül megszűnt 32, tehát jelenleg megjelent 222.

Közintézetek, egyletek.

** (A magyar tud. akadémia) harmadik osztályának Stoczek József elnöke alatt nov. 18-án tartott ülésben Szily Kálmán lev. tag egy oly tudományos rivmányáról tön jelentést, mely, bár ő egészen zajtalan és igénytelen hangon emlékeztet meg róla, a külföldi tudományos körökben is méltó figyelmet gerjesztett. Szily „Hamilton egyenletéről a hőmérsékletben” szól, a mely tárgyáról már a múlt év decemberében értekezett s akkori munkája külföldi tudományos lapokban is megjelent, érdekes vitákra adott alkalmat. — Ezután Balogh Kálmán, a gyógygyógytan tanára az egyetemen, mutatott be két életani értekezést. Az egyik, Högyes Endréné az egyetemen kortáni laboratóriumában tett kísérleti nyomán, „A vese vérkeringési viszonyairól” szól, és azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon van-e külön vérkeringés és táplálkozás a vesén két külön részében, az u. n. „kéreg”-ben és „velő”-ben, avagy a velő-állományban csak olyan vér áramol, mely már előbb bejárta a kéregállományt? Utóbbi tant állítja Bowman, Henle, Hyrtl, előbbi Wirchow, Beale és Ludwig. Högyes egy tengeri nyul veséjén azt bizonyítja, hogy a velőben és vesében külön vérkeringés és táplálkozás van. A másik értekezés Mihálkovicz Gézáé: a madárszem szerkezetéről szól.

** (A Kisfaludy-társaság) jövő szerdai ülésén négy felolvasás lesz. Először is Vajda János székfoglaló költeménye: „Egy b... i házbán,” felolvassa Vádnai Károly; aztán Szabernyi Lajos újabb fordítványai a „Königinhofi kézirat”ból, előadja Greguss Ágost; Komocsy József „Oszi gondolatok” című költeménye, bemutatja Tóth

Irodalom és művészet.

** (Sámi Lászlóné asszonytól), kinek közleményeivel gyakran találkozunk lapunk olvasói is, a napokban érdekes füzet jelent meg. Címe: „Személyesek a társadalmi és családi élet köréből.” E tanulságos s nagybecsű könyvet a ifjúság részére Sáminé asszony Girandinné, Laboulay, Pelletán, Karr, Franklin, Janet, Channing, Swift és Dixon angol és francia remek írók válogatott műveiből állította össze. A legkedvesebb kötelességet teljesítjük, midőn e művet a szülők és nevelők, különösen pedig az ifjúság figyelmébe ajánljuk. Érdekesebb munka e nembn mostanság nem hagyta el a sajtót. Megrendelhető Stein János muzeum-egyetem, Demjén László egyetemi könyvtárusnál Kolozsvárt.

** („Árva vára”) című történeti tanulmányt jelent meg ifj. Kubinyi Miklós árvamegyei levéltárnoktól. E gondosan összedallított mű, mely gr. Zichy Edmund, az árvai uradalom jószágigazgatója megbízásából készült, a regényes Árvavár mai állapotát írja le, azután pedig történetét, attól kezdve, midőn Árpád-királyok bírták egészen napjainkig. A csinosan kiállított könyv a várról két rajtot is közöl.

** (Temesvárról) a délmagyarországi történelmi és régészeti társulat kiadásából egy füzetet vettünk, „Észrevételek Temesvár physiognomiájának magyarázatához történelmi és régészeti alapon” címmel. A szerző, Szentkláray Jenő, többi közt azt az indítványt teszi, hogy a Hunyad-árok, Losoncynak, Savoyai Jenőnek, Mecey grófnak, e vidék művelését megalapítójának s Grischneinek, e vidék történetírása atyjának, Temesvárt emléket emeljenek.

** (A hivatalos statisztikai közlemények) 5-ik évfolyamának első füzetét „Magyarország 1870. évi aratása eredményei” tartalmazza, melyeket a statisztikai hivatal megbízásából Duka Marcel miniszteri titkár dolgozott ki. Ki van mutatva a bevett terület nagysága, a termés minősége és mennyisége sat. Legérdekesebb része a füzetnek azon kimutatás, mely az 1869—70-ig a mezei munkánál fizetett napszámdíjat meggyenként adja elő. A füzet ára 1 frt.

** (Fábián Gábor) veterán tudósnak és az ő-klasszikai irodalom buzgó ismeretelő, aláírási fölhívást tesz közé C. Valerius Flaccus „Argonautica”-jának magyar fordítására, mely a Kisfaludy-társaság pártolása mellett még év folytatán, decemberben meg fog jelenni, terjedelmes kommentár. Azok részére, kik a klasszikai irodalom e jeles termékét megszerezni s közelebbről ismerni kívánják, aláírás nyitattik, példányonként két forintjával. Az aláírások Aigner Lajos pesti könyvtárushoz küldendők, honnét a maga példányát kiki postai utánvét mellett fogja kapni.

** (Bartalus István) széküldé már előfizetési felhívását a „Magyar népdalok” egytetemes gyűjteményének első kötetére. Ezen első kötet 100 dalt, balladát stb. tartalmaz zongora-kísérettel, s nagy nyolcadrésre alakban fog a jövő 1873. év február havában megjelenni. Ez első kötet előfizetési ára füzve 3 forint, köve 4 forint, bolti ára nagyobb lesz. Az előfizetési pénzek Pest, ország-ut 38. sz. a. a kiadó lakására küldendők. Bartalus ez érdekes gyűjtemény a Kisfaludy-társaság megbízásából állította össze.

** („A jáskunok története”) című mű II-ik kötetére hirdet előfizetést a szerző: Gyárfás István. E műnek első kötetét 1870-ben megjelent s a jáskunok és a rokon törzsek őstörténelmét tárgyalja; a második kötetben a kozárok, besenyők, palócok moldvai kunok, valamint a Magyarországra költözött kun törzsek történetét tárgyalatik részletezően. E kötet előfizetési ára 2 ft 50. Az előfizetési pénzek Szabardkára a szerzőhöz küldendők 1873-ki január 15-ikéig.

** („Részvét-Albumra”) hirdetnek előfizetést Hory Béla és Moldován Gergely Kolozsvárt. Az album tiszta jövedelme a kolozsvári és marosvásárhelyi árvaházak javára fog fordítottani. Decz. 25-én fog megjelenni s egy példány 1 frt 50 kr. Az előfizetési ivenk és pénzek f. é. december 15-ig a kolozsvári árvaház titkára: Szász Domokoshoz (Kolozsvárra) küldendők.

** („Uj női lap.”) Megjelent a „Nők Munkaköre” című nevelési, gazdasági és szépirodalmi közölny.

Számos termékeny völgy nyílt meg, a magasból belátható, majd párhuzamosan kigyózva, majd ész-szeletve, a mint a dombok alkotása s irányai hozták magukkal. A dombok átláthatlan sűrűségekkel voltak borítva; erdeik uralkodó fája az elais (olajpálma) volt, tizenöt láb hosszú leveleivel hegyes tűskéktől borított törzsökön; a bombax magvai lágy pelyhével töltötték el a levegőt s a futó szeleket; a pendanus erős illata, az arabok e kedvenc szagosztója, oly magásra szállt a légtben, hogy egész a Viktoriáig fölhatott; a pálma-levelű papaya, a sudáni (szerecsen) dió-fa, a baobáb és a banán egészítik ki e forróvívi tenyészet buja gazdagságát.

— Felséges vidék! — kiáltá föl Fergusson. — Ime az állatok! — szólott Joé; — az ember sem lesz mesze.

— A pompás elefántok! — kiáltá föl Kennedy. — Nem ejthetőnk-e szerét egy rövid kis vadászatnak?

— Hogy állhatnánk meg ily széláramlattal? csak türed egy kis tántalus kinait; majd kárpótolva léssz nem sokára.

Az állatvilág megfelelt a növény-tenyészetnek; vastag a magas fűben fetrengett a vad bivaly, egészen elvesze sűrűjében. Szürke, fekete, sárgásbarna elefántok, a legterméses fajból valók, gázolták az óriási sással borított tavak vizét, csörögtek a több ölnyi harosztban s tördelték az erdők fiatalabb hajtásait, a mint hosszú sorban, mint egy hadcsapat, nyomultak előre. A vízi ló otromba lármával hempergett a mocsárban s uszált, mint a tömlő, lomhán a vizekben; s a tizenkét láb hosszú, halforma testű lamentin kihevert a partra, hanyat feke égfelé fordítván tejtől duzzadozó kövér emlőt.

A legtrikább állatok csodás seroglete volt az, a kristály ég üvegháza alatt, melynek üvegében szászintű madarak számmelküli csoportjai hemzsegeve röpködtek ide s tova.

A természet e tulgazdag voltáról a tudós Fergusson könnyen ráismert az Adamova felséges országára.

— A leguj-bb fölfedezések nyomdokain járunk, — mondá, — de az utazók félbeszakadt övényeit is összekötjük mi. Szerencsés sors vezet, kalauzol, barátim: a Burton és Speke munkáját a Barth tudóréval hozzuk folytonosságra. Pedig a kettő között roppant terület, nem kevesebb, mint 25 fok, vagyis m. e. 400 földrajzi mérföld fekszik; itéljetekek abból, a mit mi, légtutásunk dacára, szenvedtünk: a földön járva, hogy lehetett volna legyőzni a sivatag akadályait?

Tizenkét órai gyors haladás után a Viktoria a Niger-vidék fölött talála magát. E föld első lakói, a Chouas-arabok, pásztor módra vándorolva tereltek nyájaitak, az Atlantika-hegység, nyugoti Afrika e Holdhegyeinek az Atlanti-tenger felé fordított lankás oldalain. Nemsokára a folyó maga is, melynek teknője felett lebegtek, a Niger, ez a Nil fiatalabb ikertestvére, feltűnt előttök, rendetlen, de szabályozható folyásával, mely egykor Nyugat-Afrika járt utja leend Közép-Afrika bel-seje felé.

Estére az erdő-koszorus hegység egy kiemelkedő csúcán, egy óriás-fa sudarára vetettek horgonyt. Másnap, mérsékeltebb széllel, de mégis elég sebességgel folytatták utjokat, kissé eltérve az iránytól, melyet Fergusson ohajtott volna, a ki Yola várost szeretete volna látni. De a szél ellen mit sem tehettek, s az északra ragadta, sőt olykor-olykor egy kissé keletre is visszavissza csapta őket, a nélkül mégis, hogy a napot tulajdonképi (északnyugoti) irányukra nézve is elveszettek mondhatnák. Egy északraleti áramlattal majdnem surozták a Mendif-hegy sziklás magas csúcsait, melyek, az Atlantika hegygerincével együtt, vízválasztóul állanak a Niger tek-nője s a Csad-tó mély völgye között. Nem tehettek róla, át kellett szállniok a bérczhát fölött, s hogy bele ne ütközzenek, Fergusson — megfelelő hőmérsék előidézésével — mely a víz forrójától volt egyenlő, — közel tizenhatszáz lábnyi új emelkedést adott a már a nélkül is nagy magasságban járó léggömbnek, mely most nyolcezer lábna magasságon uszott. Ez volt egész utazásukban a legnagyobb emelkedés; a levegőréteg, melyben lebegtek, oly hideg volt, hogy téli ruhákhoz kellett folyamodniok. Azonban nem soká tarthatták magukat ily magasságon, mert a léggömb boriéka sztrepedéssel fenyegetőzött; s miután a magas csúcs fölött áthaladtak, és annak vulkáni eredetét megállapítaniok sikerült, a tulsó oldal lankás hajtán, kedvezőbb déli

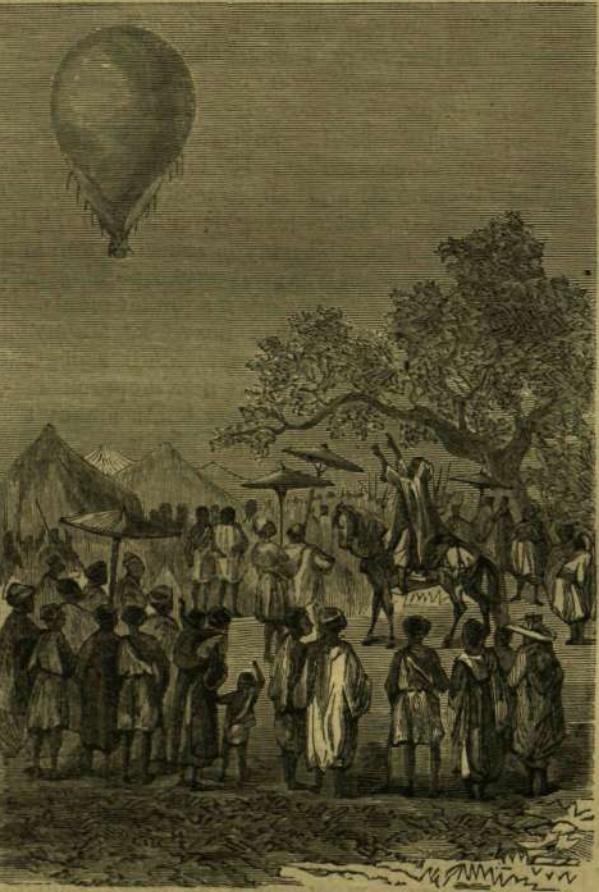
széllel csöndesen ereszkedtek alá s egy tisztáson, távol minden emberi hajléktól és nyomtól, földre szállottak és szerencsésen kikötöttek.

Fergussonnak méltó oka volt büszkélkedni s megbizni járművében. Egenlítő hőiséget, fagy-ponti magasságot, diadony viharokot — minden megpróbáltatást, iszonyatosan kiállt már s oly nyugodtan ülhetek rajta utasaink, mint kipróbált naszádjában az északi tenger bátor hajója.

Reggelre északnak fordult a szél s Mosfeja nevű nagy város felett vitte át utasainkat, kik egy lovascsoporth élén lovagló sejkot közelebb szemlélhetni, csöndesen alább szállottak az arabok nagy bámulatára, de elég messze maradt mégis, hogy megtámadástól ne kelljen tartaniok. Az arabok azonban ijedten nyargaltak tova a soha sem látott csoda előtt.

A Denham angol őrnagy nyomdokain jártak, ki 1822. és 24. között egy rettentetlen kis csapat élén bátorodulva e vidék belsejébe nyomultni, Tripoliból indulva ki s Murzuhan, Fezzon fővárosán át, Konkáig, Bornu fővárosáig hatolt, mely már a Csad-tava közelében fekszik.

E vidék, mely a tudománynak oly bő szakmányt nyújtott, veszélyes volt kutatásnak. Itt vesztett nyoma a derék és bátor Vogel fiatal tudósnak is 1856-ban, ki Barth segélyére küldetett ki, s valószínűleg a Wadai szultán fogságába o-ett. Neiman báró keresésére indult, de Kairóban meg-

Öt hét léghajón: A loggumi kormányzó.

halt előbb, mint tulajdonképi céljához közelíthetett volna. Azután Heuglin, a lipocsi expedícióval indult Vogel keresésére, de mindedig sikertelenül.

Mosfeja azonban rég eltűnt a láthatárról. Az akácz erdőkkel s pamut-ültetvényekkel gazdagon behintett Mandara-völgye gyorsan repült el alattok; s a Shari rövid, de rohamos futása, mely a Csad-tóba önti bő hajbait. Itt már sűrűn álltak a faluk és városok s a vidék nemcsak termékenyek, de aránylag jól műveltek is látszott. Kernak város felett haladtak át, mely Loggum tartomány főhelye, széles és egyenes utcáival csaknem euró-pailag rendezett város képét mutatva. Olyt alant jártak, hogy közelebb voltak a városához, mint lenne Londonhoz, ki a szent Pál templom-tornyának csúcsán állana. Nagy zaj csap meg füleiket, mely számtalan takácsnak az utcákon szabad ég alatt felállított szövő-székeik csattogásából eredt. Ezek hát békés, munkálkodó emberek, kiktől nincs mit tartani. A város népe, a léggömb közelébe ellenséges indulat helyett csak végtelen bámulás jeleit adta. Egyszerre félbehagyott a munka: nagy csoportosulások keletkeztek; a házakból is kitűdött a nép; nemsokára megjelent a város és tartomány ura, a sheik, lovastársaságával. Minden arc égfelé fordult, minden kar, — csöndleg vagy üdvözölve, — fölfelé emelkedett. Egy mozgalmas, de érzékszermind vonzó jelenet tárult fel a légtben lebegő utasok előtt.

Nem félve megtámadástól, annyira alábocsát-

JELZÁLOG-BANK ÉS BIZOMÁNYI-ÜZLET.

PEST,
Váci-utca 21-dik szám.

BÉCS,
Tuchlauben 17-dik szám.

GRÁ CZ,
Schmidgasse 4-dik szám.

Hirdetmény.

Van szerencsénk ezennel nyilvános tudásra hozni, miszerint a tőzsdeműveleti társulatokra általunk kibocsátott aláírás alkalmával f. évi okt. hó 31-keig

214 részjegy **100** forintjával
205 „ „ **50** „ „

írásott alá — Részjegyeink bíralói e szerint tudósítanak, miszerint az

1 — 100 számok az első magyar A. társulatba **100** forintjával,
101 — 200 „ „ „ „ **B.** „ „ **50** „ „
201 — 300 „ „ a második magyar „ „ **50** „ „
301 — 400 „ „ a harmadik „ „ **100** „ „

sorozatnak be, míg **401—414.** és **501—505.** számok az aláírásra kerülő további társulatok részére előjegyezettek. A fentemlített szervezkedett társulatok műveleti folyó november hó 15-én veszik kezdetüket, minél fogva a t. cz. résztvevők felkérésnek, hátrányfizetéseiket folyó hó 5-étől a nevezett napig az ideiglenes elismervények végleges részjegyekre történő átcserelése mellett teljesíteni.

Együttal hátkorkodunk az eddigi résztvevőket által indítva, a t. cz. közönséget az ennek megnyitott

Aláírásra

az IV. magyar tőzsdeműveleti társulatra 100 részjeggyel 100 ftjával,
az V. magyar tőzsdeműveleti társulatra 100 részjeggyel 50 ftjával,

tisztelettel felhívni

A társulatok, melyek üzletük körébe, egy magyar mint osztrák értékeket felvesznek, hat óra szervezkednek, s megkezdik műveleteiket, míhelyt valamennyi részvény jegyzetett: addig is a betett pénzek 8 százaléval kamatoznak. — Az aláírásnál a IV. társulatra 40 ft, az V. társulatra 20 ft fizetendő be, a hátralévő 60 ft, illetőleg 30 ft, a történt megalakulás után, mely a lapok utján közzétételek, bérmentesen teljesítendő.

Utólagos befizetés semmi szín alatt nem történik, természetesen kinek-kinek szabad, több részvényt is jegyezni. A t. cz. résztvevők minden időben jogosítva, a társulatok üzletmenetelére, illetőleg a könyvekbe és iratokba betekinteni. A t. cz. résztvevők különben időről időre értesítettek a számukra végzett üzletek fe-

lől, úgy hogy üzletük állásáról mindenkor tudomással bírnak; azonfelül minden két hónapban számolunk és az eredményezett haszon **készpénzben fizettetik.**

A hat hó elmúltával a társulatok feloszlanak, különben mindenkinek szabadságában állván úgy a kilépés, mint az újonnan alakuló társulatokban való részesülés. — A társulat számlájára végzett alkut után nem számítatik uzárdij, csak a tiszta jövedelem után öt százalék huzatik le.

Reméljük, hogy a bennünk vetett bizalomnak rövid idő múlván meg fogunk felelhetni, és oly eredményeket felmutathatni, melyek bécsi tőrszázunkét elérik.

Tervrajzzal és tudósítással a legnagyobb készséggel szolgálunk.

A jelzalog-bank és bizományi-üzlet váltóháza.

Leitner és társ. Váci-utca 21. sz. I. emelet.

1886 (4-0)

Lait de Concombres pour le teint.

Ezen dicséretesen ismert cosmetikai szépítő-víz eltávolítja a legrövidebb idő alatt a bőrről minden tisztátalanságot, úgy mint: hóhimlőt, pürsenéseket, szeplőt s májfoltokat stb. s az arczbort egész a késő korig ifjasság és frissességben fentartja.

Egy üveg ára 3 forint.

Egyedül csak valódi minőségben kapható:

LUEFF M.,

illatszerezésnél Pesten, Dorottya-utca 8-dik szám alatt a „Minervához,” a házigyógyosban.

1405 (1-3)

!Tessék elolvasni!

A pénzbecsének alantli állása végett a következő cikkek rendelhetők meg, mérsékelt aron s utánvét mellett, u. m.:

5 font eredeti Domingo kávé . . . 2 90	1 font orosz tea 2 3
5 „ „ Java „ 3 20	1 zománcolt tea-szelencze 1/2 font
5 „ „ finom Portorico „ . . . 3 60	finom Melange tea tartalommal 1 50
5 „ „ Lagaira „ 3 60	1 Ugyanaz 1/4 font tartalommal . . . 1 —
5 „ „ arany Java „ . . . . . 4 —	1 pint brazillai rum . . . 90 kr. és 1 ft. —
5 „ „ finom Cuba „ . . . . . 4 —	1 „ „ Cuba rum 1 60
5 „ „ legfin. Cuba „ 4 50	1 „ „ valódi Jamaica rum . . . 2 10
5 „ „ Cuba gyöngy kávé 4 50	1 „ „ legfinomabb Jamaica rum 2 80
5 „ „ Java gyöngy „ . . . 3 50	5 palacz Duc de Montebello . . . 15 —
5 „ „ Mocca valódi arabiai . . 4 50	5 „ „ Vix Bara . . . . . 15 —
5 „ „ uso kávé 3 80	5 „ „ belföldi pezsgő . . . . . 5 —
1 „ „ Pecco virágtea . . . 3, 4, 5, 6 —	5 „ „ Imitation 7 50
1 „ „ Melange . . . . . 3, 4 —	

Az itt elsoroltakon kívül ajánlok még minden az e szakba vágó főszert s gyarmatára cikkeit, melyekkel raktáram mindenkor gazdagon el van látva, a legújabb árakért. — Az árucikkek friss s jó minőségűek — pontos szolgálat mellett jótállás biztosítottatik. Midőn a t. cz. közönségnek, valamint a polgári- s urasági nagyobb háztartásokat illetőleg, — a fentebbjegyzett igen mérsékelt árakat szives figyelmébe ajánlani szerencsém volna, számos megrendelés reményében kitünő tisztelettel maradtam

Lukovits József,

Pesten, az országút- s czukor-utca sarkán, 20. szám alatt.

1400 (2-0)

Műfogászi terem.

Minden fogmütétet Garancia mellett végez, valamint a legszebb műfogakat és légnymatu fogsorokat készít

fogorvos

dr. Vidéky F.,

uri-utca 6-ik szám.

1398 (2-3)

„MORA“

általánosan elismert lázelleni szer.

Biztos gyógyszer a hideglelés (váltóláz) minden neme ellen.

A váltóláz, ez iszonyatos s — fájdalom! — oly gyakran előforduló betegség, mely a népesség összes rétegeit oly gyakran meglepi s ismétlődő rohamai és a vér sulyos megmáztása által a beteg szervezetét oly könnyörtelenül megtámadja, hogy annak erejét kimeríti, s így mintegy előhálottá változtatja, mivel munkaköptelené, nyomorulttá és szerencsétlenné teszi, ezen iszonyatos betegség, mondok, a csodálatos hatású, általánosan elismert **Mora-laz** elleni szer által g. okeresen meggyógyítatik.

A meggyógyult kórosatok errei, melyek a gyógyszer használata mellett észlelték, főnyes bizonyítást tesznek annak hatásosságáról.

Alulirt tulajdonos e lázelleni szer valóban esodaterő hatásáról eszerszeresen meg levén győződve, az emberiség iránt kötelességét rója le, midőn e jótékony gyógyszer mind nagyobb elterjedését előmozdítja, a mennyiben e szer a nevezett betegségben szenvedők egészségét és életkedvét is visszaadja.

Ily nagyserü eredménnyel egyetlen gyógyszer sem dísekedhetik. E tény alapján alulirtnak van szereséseje gyógyszerét az orvos uraknak is ajánlani, hogy meggyőződjenek arról, miszerint e szer legegyszerűbb módon van készítve, szerioltó hatású, minden kellemetlen hatást nélkülöz, melyet a china-kéreg s egyéb láz-űző szerek előidéznek. Alulirta néve annál örvendetesebb leend, ha az orvos urak ez általánosan elismert szert mindazon esetekben fogják alkalmazni, hol egyéb gyógyszer a kívánt hatást létre nem hozzák.

A bizonyítványok, a hízegő értesítvények nagyon gyakran hazug állítások, melyek a nép hiszékenységét zsákmányolják ki. Az en gyógyszerem hathatósága azonban kipróbált tény s minden beteg, ki e gyógyszerrel önmagán megkísérli, örömmel fog meggyőződni arról, miszerint gyógyszerem az összes eddig ismert hideglelés (váltóláz) elleni szerek közt leghatályosabb és legbiztosabb.

G. ZULIN,

vegyész, specialista, egy osztrák-magyar szabadalom birtokosa s az általánosan elismert **Mora-laz** elleni szer kizárólagos tulajdonosa. Főraktár Magyarországra nézve Pest, **Török József** gyógyszerházában, király-utca 7-dik szám. — Egy üveg ára 1 ft. 20 kr., csomagolásért 20 kr.

1406 (1-3)

Az első bécsi uri ruha-raktár

ROTHBERGER JAKAB,

cs. kir. udvari szállító,

tisztelettel jelenti a főnemességnek és a t. közönségnek, hogy hosszú évek során már fennállott, legjobb hirben álló

uri ruha-raktárát

Pesten, a váci- és régi posta-utca szögletén 10. szám I-ső emelet

megnyitotta. — Gondoskodtam a felől, hogy raktáramat, Európa legnagyobb városai példája szerint akkép rendezem be, hogy nálam minden rangbeliek és osztályuk, úgy a főnemesség, valamint a nagyon tisztelt polgárság, sőt a kevésbé vagyonosak is kielégítenek, ezenkívül elkülönözött osztályt rendeztem be, hol becsereit és viselt ruhadarabok a legjobb állapotban a legolcsóbban eladtának. Végre raktáramat mindennemű téli ruhákkal, városi- és utazó-bundákkal, valamint gyermek-ruhákkal a legdusabban felszereltem, akkép, hogy tisztelt vevőimnek minden kívánságait tökéletesen kielégíthetem s előre meg vagyok győződve, hogy mindenki, ki raktáramat látogatásával megtiszteli, azt a legnagyobb meglepéssel fogja elhagyni.

Támaszkodva rég ismert jó hírnevemre, melylyel nem csak Bécsben és Prágában, hanem az egész osztrák-magyar birodalomban bírok, s miről számos ipari kitüntetésem tanúságot tesznek, alázattal meghívom a nagyon tisztelt cz. közönséget helyiségem látogatására, hogy állításaim valóságáról magának meggyőződést szerezzen.

Teljes tisztelettel

Rothberger Jakab

az arany érdemkereszt stb. stb. tulajdonosa,

Pesten, a váci- és régi posta-utca szögletén 10. sz. I. emelet.

1402 (2-4)

Prága: Ecke der Obst- und Perlgasse.

Bécs: Stephansplatz Nr. 9.

Zilahy Sámuel

ujonnan nyitott

nemzeti könyvkereskedése

Pesten, váci-utca 9-dik szám,

ajánlja dúsán felszerelt könyvraktárát a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Nemzeti irodalmunk kiváló képviselője.

Vidéki megrendelések jutányosan, gyorsan és pontosan eszközöltetnek!

1407 (1-3)

Árleszállítás.

Wheeler és Wilson-féle
varrógépek — Manufacturing — Kompagnie
New-Yorkban,

van szerencsénk ezennel köztudomásra juttatni, hogy gyártmányait lezállították, s hogy azok csak a magyar koronaországok képviselőjénél

OHM C. O. Pesten,

József-tér 15-ik sz. alatt

kaphatók s rendelhetők meg általa a valódi s dicséretesen ismert család varrógépek 70 ftól kezdve s feljebb. Ez alkalommal bátrak vagunk a t. cz. közönséget arra figyelmeztetni, hogy valódi gyártmányainkat illetőleg, bár honnan tétetnének is ajánlatok, azok a vevők tévútra vezetéseknél, kik nem általják vedmarkunkat s belyegünket meghamisítani.

Illustrált árjegyzékek egész készséggel szolgáltatnak ki s küldetnek meg.

1290 (18-34)

Árleszállítás.

Nem tekintve a bekövetkezett árfokozatot, mégis mérsékelt árak:

Kávé.	Cukor.	lyes és fémesszelvény üvegek
Santos . . . . . 64 kr.	Raffinad köcsőfinom 38 1/2 kr.	ben töltve legolcsóbb árért.
Castaria . . . . . 68 „	Melis finom . . . . . 32 1/2 „	Uj felföldi savanyu kaposzta s répa a legjobb minőségben olcsó árért.
Domingo elect. . . . . 72 „	Melis darabokban 32 „	Zsaimi ugorakák, egy hordóska ára 1 ft. 20 kr. és 1 ft. 60 kr. / Legfinomabb sivi olaj, 1/2 fontos üvegekben s feljebb egész tiz fontig készletben, fontja 58, 64 kr.
Portorico finom . . . . . 76 „	Olasz rizs.	Tokaji ezet, Bécsej helyi tormásvirsó, H. muszak és olaj-szárdinok, caviár, páczolt angolna, valamint bel- és külföldi sajtok, szalami és kassai sódor. Az itt elsorolt árucikkek valódi minőségűek s finom ízletűek jótállás biztosítottatik.
Jamaica . . . . . 80, 88, 92 „	Mantuai . . . . . 14 kr.	A pakolás ingyért eszközöltetik. Nagyobbszerű bevásárlások kelő figyelembe fognak vétetni.
Ceylon . . . . . 80, 84, 88 „	Ostigliai . . . . . 15 „	
Cuba . . . . . 80, 88, 92 „	Fioretiani . . . . . 16 „	
Java (arany) . . . . . 88, 96 „	Glace . . . . . 18 „	
Potosi Cuba . . . . . 96 „	Legjobb minőségű pen-silvâniai (valódi amerikai) petroleum, duplán finomított modarateur-lámpa-olaj, rendkívüli olcsó árért.	
Mocca (arabiai) . . . . . 96 „	Thea és rum, melyeket a t. cz. inyenczeknek a legjobban ajánlok, u. m.:	
Menado (gyöngy) . . . . . 88 „	Mandarin-kever. 3 ft. — kr.	
Nelghery (lín.) 80, 88, 92 „	Londoni-keverék 3 „ 50 „	
Menado . . . . . 88, 96 „	Császár-keverék 4 „ — „	
Gözzel pörköltve.	Melange la Gur-mano . . . . . 4 „ 50 „	
Potosi Cuba . . . . . 1 ft. 20 kr.	Moskvai-keverék 5 „ — „	
Menado . . . . . 1 „ 12 „	Királytea-kever. 6 „ — „	
Nelghery . . . . . 1 „ 12 „	Viktoria-keverék 8 „ — „	
Melange . . . . . — 96 „	Udvari tea-kev. 8 „ — „	
Portorico . . . . . — 85 „	Rum és borovicska, mindennemben készletben kapható, pintes, itezés, mesze-	
Costaria . . . . . — 80 „	Campinos . . . . . — 76 „	
	Cukor.	
	Raffinad legfinomabb . . . . . 35 kr.	
	» nagy süvegekben 36 „	
	» kis süvegekben 36 „	
	Raffinad finom . . . . . 34 „	
	» nagy süvegekben 34 „	
	» kis süvegekben 35 „	

Pokorny József,

fűszer-, csemege-, tea-, rum- és borkereskedése,

a „Jengeri országúthoz”

Pesten, a Duna- és kéményespró-utca sarkán.

1401 (2-6)

Köszvény és csúzos állapotok

gyógyíthatók. A legjobbnak bizonyult s valószínűleg az egyetlen szer, ehhez a

dr. Pattison-féle köszvényvatta,

melylyel különösen az arcz-, mell-, nyak- s fogfájások, fejt-, kéz- s térdköszvény, továbbá tagszagatások, gerincz és agyféltekéjelmű állapotok stb. a legkitünőbb eredménnyel használható. — Egy egész csomag ára 70 kr., fél csomag 40 kr., s kapható Pesten: **Török József** gyógyszerész, király-utca 7-dik sz. — Aradon: **Bokor Antal.** — Pozsonyban: **Heinrich F.** gyógyszer. uraknál. 1383 (3-8)

Deák testvérek*)

magyar királyi udvari szállítók

szücs- és szörme-árak kereskedése

Pesten, váci-uteza 17-dik szám alatt

ajánlják a t. cz. közönségnek a beállott idevényhez dúsán felszerelt mindennemű részleteiket, ugymint: nyuszt, nyest, chin-chilla, kék róka, pézsmá, brabantival prémezett felöltőket, minden alaku utazó vagy városi bundákat urak és hölgyek számára; továbbá karmantyuk, gallérok és boákat, stb. stb. a legolcsóbb árak mellett.

Az áruk valódiságaért kezeskedünk.

*) A t. cz. közönség kéretik levélbeli megrendeléseknél a fentebbi czéget pontosan figyelembe venni. 1897 (2-3)

Figyelemre méltó!!!
A szücs- és szörme-árak kereskedése...
Kapható Pesten: Török József és Brézányi utczánál. 1897 (1-25)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik sz.), megjel. ut. és minden könyvtárban is kapható:
Regék és mesék. Az ifjuság számára alkalmazás KARÁDY IGNÁCZ. Sok képpel. Második bővített és igazított kiadás. (8-rét, 199 lap) füzve 1 frt. 50 kr.
Történelmi könyvtár az ifjuság számára. Színes borítékba füzve. Egy-egy füzet ára 40 kr. I. füzet. Hunyady Mátyás király története. (8-rét, 112 lap.) II. füzet. Washington élete. (8-rét, 120 l.)

Szőnyegek legolcsóbb megrendelési forrása. Ajánljuk egyszerű választékban jelentékenyen mérsékelt s feltűnő olcsó árakért.
Csikos és paszományos talaj- s lépcsőosztók rófe: 40, 50, 70, 80, 90, kr., 1 ft 10 kr., 1.25, 1.30, 1 ft 35, 1.40, 1.50, 1.70, 1.80, 2 ft 2.10, 2.25.
Cocos és manilla talaj-szövetek minden szélességben különösen czélszerű szállodák, irodák s koridorokra stb. rófe: 80, 90 kr. 1 ft., 1.10, 1.20, 1.30, 1.50, 1.70.

Mustrázott szőnyegek és talaj-posztók minden színben rófe: 90, kr., 1 ft., 1.10, 1.20, 1.30, 1.35, 1.40, 1.50.
Angol-, Brüssel- és Tourai-bárony-szőnyegek a legpompásabb színvegyület s kivitelben, virágosak, arabesk s török mustrákban,
egész salonok bevonására különösen alkalmasak. rófe: 1 ft 80, 1.90, 2 ft., 2.10, 2.25, 2.40, 2.75, 3, 3.50 — 5 ftg.
Pamlag és salon-szőnyegek minden nagyságban: 2 1/2-3 róf hosszú, ára 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 18, 20, 25, ft. — 3 1/2-4 róf hosszú, ára 14, 16, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 32-40 ft. 3 1/2-4 róf hosszú, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 ft. 4 1/2 róf 55, 60, 65, 70, 75, 80, 90-130 ft.

Ágy-, zongora- és íróasztal szőnyegek rófe: 1.75, 2, 2.10, 2.25, 2.50, 2.65, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8, 9, 10-14 ft.

legnehezebb minőségű Smyrna-szőnyegeinket, melyeknek rajzszerű elkészítésként, minden megkívánható nagyságban s varrás nélkül eszközöljük, s ezekből igen jóválatott raktártartunk 1 db ára: 150, 200, 250, 275, 300, 350, 375, 400, 425, 450, 475, 500, 550, 600 - 800 ftg.
Tiszelt vidéki vevőknek kívánatra szőnyeg-mustrákat, valamint smyrnai szőnyegrajzokat küldünk megtekintés és kiválgatás végett s a megrendelések pontosan eszközöltetnek. 1391 (2-3)

TOTTIS és KREN, az „északi csillag”-hoz Pest, Dorottya-utca 2-dik sz. alatt a kereskedelmibank épületében.

MI alólítottak

a nagy közönség érdekében kedves kötelességünknek tartjuk az általunk már több ízben is kitűnő és solidnak megismert **Brauswetter János** chronometer és műórás urnak 25 év óta fenálló óra üzletét **Szegeden** (szülővárosában), készséggel és részrehajlatlanul a legmelegebben ajánlani. — Kelt márczius hóban 1872.

- 51. Dáni Ferencz, Arad, Kecskemét és Szeged városok főispánja. Desák János, Kecskeméten. Fabián Sándor, Kunhegyesen. Facsinay István, Tornalján. 55. Főjti J., tanár Ó-Kanisán. Gál Lajos, tanár Uszán. Goboczi Károly, K-Marján. J. N. Grün, tanár Perjámoson. Gubovics J., lelkész N.-Ruszkán. 60. Hajlemász J., keresk. Ó-Besenován. Hegymeghy László, Szerencsén. Hierl Imre, kasznár Légradón. Horváth József, jegyző Margittán. Ivancsov Baz., lelkész Királyházán. 65. Jurenák Gy., urad. isp. Királyság. Kardos József, Hollod Venter. Kapinszky István, lelkész Gálszécs. Késmárky Béla, szolgab. szántóvén. Kertész László, ügyvéd Mucoson. 70. László Mihály, jegyző A.-Keresztúr. Lévy Henrik, az első magy. ált. birt. társ. vez. igazgatója Pesten. Martiny József, Szakalon. Mártonfy Dezso, Szarvason. Molnár Antal gazdaszitt Magócsón. 75. Narancsik Lajos, jegyző Batinán. Nemes Gy., vasműgy. felügy. Bánrón. Neisser János, lelkész Rézbányán. Nicz Ad., m. k. postamest. Ókörtön. Pollatschek M., Szegeden. 80. Pálkics György. Özv Péchy Pálné, Ókörtön. Podra István, Mező-Heszin. Ragályi Miklós, Edelényen. Ribáry Gábor, T.-Füreden. 85. Ruff Mátyás, Bezdán. Sádor János, Sebeshelyen. Simon János, tanár N.-Ruszkán. Ifj. Szilágyi János, Gyulán. Szakáll Albert, Körös-Tarcsán. 90. Stammer J., m. kir. postam. Szegvár. Stefnovits Gy., keresk. Körösmezón. Stegő János, ügyvéd Pesten. Szegedy Lajos, lelkész. Szives József, takarék. ig. Szeged. 95. Szmonka János, Szolnokon. Temesváry László, Derékyházán. Toldy Sándor, gyógyszer. B.-Komlós Torjay, Massán. Tóth Antal, urad. isp. Szegváron. 100. Tóth J. főrelátandó. ig. Szegeden

Szántalanszor történik, hogy csupán csak előítéletből melőztek a kivisrói magának valódi érdemet szerzett és képzett művész és honfi; mert többnyire a bészi orakereskedők mindent igérő és ámitó hirdetéseinek hitelt adva, oly súlyt szerkezték, hasznavehetlen órák vásároltaknak, melyek — mit az alólítottak nagyrésze is bizonyíthat — igenis játékszernek, de óráknak semmi esetre sem nevezhetők; ezen a szándékos csalással határos eljárás ellen kötelesség erőlyesen felszólalni, és mindenkit óvatosságra inteni.

Kitűnő jószág órákat vásárolni vagy javíttatni a közönség tapasztalása szerint tehát, egyetlen biztos forrás **Brauswetter János** chronometer- és műórásnál az első valódi kulcs nélkül főlhuzható remontoir inga-órák szabadalmazott föltalálója, ki az 1871-ik évi londoni világkiállításon **diszokmányra** lón kitűntetve; továbbá külföldön, különösen pedig a francia Svájc országában 12 éven át az óraművészet minden titkait magáévá tette és a hozzávaló gépekkel el van látva, valamint Münchenben is az elméleti és gyakorlati vizsgát eddig még senki által meg nem közelített sikerrel végezte.

Férfi-órák.	Frt.	Frt.	
Ezüst hengeróra 4 rubinnal	10-12	Ar. horg. krist. úv. dup. tok. 62, 65, 70, 80	
» aranyzél. ugról.	13-14	» valódi remontoir horgonyórák	
» dupla tokkal	15-17	» kristályveggel 65, 70, 80, 90	
» kristályveggel	14-17	» ugyanaz dupl. 100, 110, 120, 160.	
» horgonyóra 16 rubinnal	16-18	Hölgy-órák.	
» dupla tokkal	18-20-22	Ezüst hengeróra 4 rubinnal	13-16
» angol horgonyóra 15 rubinnal	18, 20, 22-24	» Arany órák 8-mas számú (18 karatos)	27, 30, 33.
» kristályveggel	22, 24, 26-28	» hengeróra 4 és 8 rubinnal	25,
» valódi horg. remont. fülnél fölhuzható kristályveggel.	30, 32, 35.	» ugyan. duplafüdd.	38, 40, 45, 48.
» ugyanaz duplatokkal	35, 37-40	» horgonyóra 15 rub. 42, 45, 48, 50.	» ugyanaz duplat. 50, 52, 58, 60
Arany horgonyóra 8. szám. (18 kar.)	38, 38.	» Serkenetők, órával együtt 7 ft. gyyer-tyagjuítóval 10 ft., 8 napos 12 ft.	Ezenkívül minden egyéb kívánható órák kaphatók, ugyan munkás órák is.
» horg. duplatokk. 55, 58, 65, 70	» horg. kristályveggel 42, 45, 55, 65.		

Inga-órák legnagyobb választékban saját találmányu új készülékkel, melyeken a tokon kívül legyen az 1-2 vagy 3 nehezékek mind egyszerűen fölhuzni, ugyszintén megindítani és a mutatókat igazítani lehet. Körülmenyes leírás és árjegyzék kívánatra ingyen beküldetnek. 1293 (17-0) 5 évi írásbeli jófálalról szóló iratot kap minden óra vevője. 5 évi pedig minden javítás megrendelője használati utasítással együtt. A zsebrókat függő és fekvő, egyzóval minden helyzetben és rázkódásban, arányossan s pontosan szabályozva adom által a közönségnek. Arany és ezüst órák, lánczók a m. k. ellenőrhivatal által megvizsgálva s minden nemben dús és a legdrágább választékban kaphatók. Ezüst óralánczók 3-8 frtg. hosszuk 6-15 frtg. 3-mas számú aranylánczók rövid 18-70 frtg. hosszú 35-100 frtg. Talmiarany, bronz- és aczellánczók is kaphatók. Tárgyak, melyek nem tetzenének, kicseréltetnek. Órák, arany és ezüst a legmagasb árú cserébe elfogadtatnak. Vidéki megrendelések a pénzüsszeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett pontosan teljesíttetnek.

Hely szüke miatt időnként megújított névsorozat.

Szepesi kárpátnövények kivonata

Fáykiss C. orvostudor által Késmárkon mell- és tüdőbajokban szenvedők számára. A leggondosabban összegyűjtött és kizárólag alkalmas szepesi kárpáti finóvnyekből készítve kitűnő hátszának bebizonyult szor köhögés, rekedtség, könnyü hurotos izgalmak, nyel- és lélegzőmúszerek, görccs, idegzetes, nehekes lélegzeti köhögési rohamoknál, szűkmellűség, oldalszúrások, idült tüdőbajok, tüdőkörosok görccs és gyengitő izzádsáinál, sőt a tápnedvek meggyűléseből származó betegségeknek, valamint gyomor- és általános testi-elygyengülés ellen is. A szepesi kárpátnövény tea, és szepesi kárpátnövény bonbonok használatára Fáykiss orvostudortól legjobb eredményt nyújtják. 1380 (6-5) **Árak:** 1 üveg kivonat használati utasítással együtt 75 kr. o. é. 1 csomag tea 25 kr. o. é. 1 skatnya bonbon 35 kr. o. é. A tárgyak beszeresethők magánál a készítőnél Fáykiss gyógyszerész-nél Késmárkon; továbbá Pesten: Török József király-utca 7-ik szám. — Thallmayer et Comp. — Kochmeister. — Zubeck és Batory egyetemenr.

Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási-társaság. **A személyszállító hajók MENETRENDE** folyó évi november 1-től kezdve, további intézkedésig.

Le felé:	A Dunán.	Felfelé:
Spitzból Nuszdorfbá (helyigözös), minden páros számú napon, 7 1/2 órák reggel. Győről Pestre: naponkint 7 1/2 órák regg. Esztergamból Pestre, naponkint 6 órák reggel a helyigözössel és délutáni 1 óra tájban a győri hajóval. Nagy-Marosról: Bogdány-, Szt.-Endre- és Pestre (helyi-gözös): naponk. 6 ór. regg. Pestől Mohácsra: naponkint 6 1/2 órák reggel, továbbá helyigözössel 1 ór. délb. Pestől Eszékre: (szombat kivételével) naponkint 6 1/2 órák reggel, Mohácson éjjelezve, a további utazás innen másnap 5 órák reggel történvén. Mohácsról Eszékre: (vasárnap kivételével) naponkint 5 órák reggel. Pestől Zimony-, Belgrad-, Orsova- és a Dunafejtelemegekbe (hajóváltotatással Orsován): kedden és szombat 6 1/2 órák reggel. Mohácsról Zimony-, Belgrad- és a Dunafejtelemegekbe (hajóváltotatással Orsován): szerdán és szombat 5 órák reggel. Eszékéről Zimony-, Belgrad-, Orsova- és a Dunafejtelemegekbe (hajóváltotatással Orsován): csütörtök és vasárnap reggel a pesti hajók megérkezése után, továbbá Belgradról a szerb parthosszában, kedden regg. Bazsáról Orsova és a Dunafejtelemegekbe (hajóváltotatással Orsován), csütörtök és vasárnap d. e. a pesti vonatok megérkezése után, továbbá a szerb parton közeledő hajóval, kedden délb. Orsováról Gyurgyevo- és Galaczra, pénteken és hétfőn 8 órák reggel összeköttetésben a pesti hajókkal, továbbá szerdán 8 órák reggel, csatlakozással a szerbiai hajóhoz. Orsováról Konstantinápolyba (Rustuk és Várna felé): pénteken 8 órák reggel. A Mohács-pecs-bareci, valamint a déli vasut vonatai a Mohácsra menő és onnan jóvő személy-szállítók menetével; ugyszintén az alföldi vasut vonatai a Gombosra menő és onnan jóvő személy-szállítók menetével egyenes összeköttetésben állanak.	Nuszdorfból Spitzbe (helyigözös), minden páros számú napon 8 órák reggel. Pestől Győrbe: naponkint 7 1/2 órák regg. Pestől Esztergamba: naponkint 7 1/2 órák reggel a győri hajóval. Pestől Szent-Endre, Bogdány- és Nagy-Marosra (helyi-gözös): naponkint 2 órák délután. Mohácsról Pestre: naponkint 3 órák reggel, továbbá helyigözössel 12 órák délb. csatlakozással a Pécsről Mohácsra menő reggeli vonathoz. Eszékéről Pestre: (szombat kivéve) naponkint 10 órák délelőtt, Mohácson éjjelezve, a további utazás innen másnap 3 órák reggel történvén. Belgrad- és Zimonyból Pestre: szombaton és kedden délb. és pedig Belgradról 12 1/2 órák, Zimonyból 1 órák. Bazsáról Belgrad-, Zimony- és Pestre: pénteken és hétfőn, d. u., az orsovai hajók megérkezése után; továbbá Belgradra a szerbiai part hosszában közeledő hajóval csütörtökön délelőtt. Orsováról Belgrad-, Zimony- és Pestre: pénteken és hétfőn reggel; továbbá Belgradra a szerbiai part hosszában közeledő hajóval, szerdán délelőtt. Galaczról Orsova, Belgrad-, Zimony- és Pestre (hajóváltotatással Orsován): kedden 8 órák reggel és csütörtökön délb. Galaczról Orsovára- és Belgradra: (hajóváltotatással Orsován), vasárnap 8 órák reggel. Konstantinápolyból (Várna és Rustuk felé) Orsova-, Belgrad-, Zimony- és Pestre (hajóváltotatással Orsován): csütörtökön 8 órák reggel.	

A Tiszán. Szegedről Zimonyba: pénteken és hétfőn 6 órák reggel. Zimonyból Szegedre: szombaton és szerdán 8 órák reggel.

A Szávan. Sziszeckről Zimonyba: kedden reggel. Zimonyból Sziszeckre: szombaton reggel.

A szerb-boszniai part hosszában. Breskaról Sabacz- és Belgradra: szombaton reggel. Sabaczról Belgradra: hétfőn és szerdán reggel, továbbá szombaton a breskarói megérkezése után. Belgradról Gradistère, a pancsovai vesztégar, valamint Bazias és minden közbenes szerb allomas érintésével: vasárnap, kedden és pénteken, az első zimonyi helyi-hajó megérkezése után. Belgradról Orsovára, a pancsovai vesztégar, Bazias és minden közbenes szerb allomas érintésével: kedden az első zimonyi helyi-hajó megérkezése után.

A személyszállító hajók megérkezése Pesten: Győről: naponkint délután. Esztergamból (helyigözös): naponkint délelőtt. Nagy-Maros-, Bogdány- és Szent-Endréről (helyigözös): naponkint délelőtt. 1375 (6-12) Utányomas nem díjaztatik. **A magyarországi forgalmi igazgatóság.** Mohácsról: naponkint este, és (helyi-gözös) kora reggel. Eszékéről: (a vasárnap kivételével) naponkint este. Belgrad- és Zimonyból: hétfőn és csütörtökön este. Orsováról és a Dunafejtelemegekből hétfőn és csütörtökön este

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.), megjelent és minden hiteles könyvkereskedésben kapható: **Jókai Mór munkái.** Népszerű kiadás. — Egy-egy kötet 40 kr. 72., 73-dik kötet: **A magyar nép élce szép hegedűszóban.** Harmadik bővített kiadás.

Uj naptárak 1873-ra.

Minden magyar könyvtár és könyvtőnél következő csinosan kiállított és a legbiztosabb naptári adatokkal s érdekes olvasó résszel ellátott uj naptárak kaphatók:

Nemzeti nagy képes-naptár 1873.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal. Számos képpel.

Szerkeszti
Áldor Imre.

Ötödik évfolyam. (168 lap, 37 kép, 12 fehér papír-oldal.)

Igen díszes borítékba fűzve csak 1 forint.

István bácsi naptára.

Ára 50 kr.

Protestáns uj képes-naptár.

Szerkeszti **Dömötör János**, tanár. Ára 50 kr.

Népzaszló-naptár

a magyar nép számára. Sok sikerült képpel, színes borítékban.
Szerkeszti **Áldor Imre.** — Ára 40 kr.

Lidércz-naptár.

Rémtörténetek, kalandok, bünesetek, lélekjelenések stb. gyűjteménye. — Sok képpel. Ára 60 kr.

Barátfülek naptára.

Igazhivők, papimádók, paplak és papnék számára, a sz. lélek sugallatára, szerkeszté **Papramorgó.** Sok torzképpel.
Ára fűzve 50 krajczár.

Ugyanez függelékkel: Magyarország teendői a csalhatatlanság kimondása után. — Ára fűzve 80 kr.

Csodabogár-naptár.

Sokaknak siralmas, de sokaknak nevetgetős mindenfével. — Tele írta és pingálta **Bogarász Kukukk.** — Ára 60 kr.

Honvéd naptár.

(Együttal katonai naptár).

A magyar nép számára. — Szerkeszti **Áldor Imre.** — Ára 60 kr.

Balpárti nép-naptár.

Balpárti polgártársai számára. Szerkeszti **Vasgyuró T.** Ára 50 kr.

Kossuth naptár.

Szerkeszti **Honfi Tihamér.** — Ára 40 krajczár.

Színházi naptár.

Ára 80 krajczár.

Kiadó **Heckenast Gusztáv.**

Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.

Ifjusági naptár.

Szerkeszti **K. Beniczky Irma.** Ára 50 kr.

Magyar nők házi naptára.

Szerkeszti **Beniczky Irma.** — Ára 60 kr.

Nevezzünk!

Uj humorisztikus naptár. — Ára 40 krajczár.

Falusi gazda naptára.

Szerkeszti **dr. Farkas Mihály**, földbirtokos. — Ára 80 kr.

Naptári jegyzék-könyvecske

gazdák számára. — Ára 1 ft. 40 kr.

Határidő-naptár,

mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztok, utazók és üzerek számára. Kötve 1 ft 20 kr.

Uj fali naptár.

Egész iv, ára 20 kr.

Das neue Jahr.

Deutscher Volkskalender für Oesterreich-Ungarn.

Herausgegeben von **P. K. Rosegger.** — Preis 60 kr.

Neuer illustrirter

Volks-Kalender

für Ungarn und Siebenbürgen. Preis 50 fr.

Neuer

Wand-Kalender.

Ganzer Bogen. — Preis 20 Kreuzer.

Pest, december 1-jén 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetően: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyezri iktatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri iktatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: **Oppelik Alajos**, Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstein és Vogler**, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden iktatás után 30 krajczár.

Vukovics Sebő.

(1811—1872.)

A „Vasárnapi Ujság” 1868. évi 33-dik számában adtuk a férfiú életrajzát, melyet most az emberi nyelv ama legfájdalmasabb két szavával kell berekesztenünk, hogy „nincs többé.”

Mult hó 19-én érte el a halál, távol szeretett hazájától, a ködös Londonban. Nehány családtagon és honfitárson kívül alig vette körül más ravatalát, — a haza, melynek ő egyik legjobb, leghivebb fia volt, akkor még nem gyászolta benne gyermekét. Halálának hire, mint a tolvaj, lappangva orozta be magát közénk, hogy kilopja sziveinkből a tudatot, hogy ő még a miénk, s kimondhatatlan fájdalmat csempészsen e tudat helyére.

Ki volt ő nekünk, mi volt ő e hazának? azt majd elmeséli a késő nemzedéknek a történelem. Nekünk most nem lehet egyéb feladatunk, mint néhány könyvet szentelni szellemének s visszaidézni lelkünkbe alakját, mintegy bucsuzól, néhány pillanatra, mielőtt áldást mondanánk anynyit hányatott hamvaira.

Vukovics Sebőt, a ki egyszer látta, soha nem felejté el. Arcza, alakja egyike volt azoknak, a mik örökre belevésik magukat az emlékezetbe. A férfiúi méltóság és a szelidség kellemes párosulása lebegte át egész lényét, arcza szép volt, magas, gondolatoktól ragyogó homlokka s villogó szemekkel, melyekben egy nagy lélek visszénye tükrözött. Egész megjelenése tiszteletet parancsoló és ellenállhatlanul megnyerő volt egyuttal, s valóban nem túlzott, a ki azt állította felőle, hogy Vukovics Sebő egyik legrokonszenvesebb alakja a magyar országgyűlésnek.

1811-ben született Fiumében s egész életében mindig igazolta, hogy őt is az a szellem lelkesíti, mely e hü, derék

várost Magyarország oly drága gyöngyévé emeli.

Temesmegye volt politikai pályájának első színtere, hol már ifju korában az ellenzék vezére lett s élénk levelezésben állt Kossuthal, Szemerével és az akkori idők több kitünőségeivel.

A mily erélyes tisztviselő, ép oly törhetlen pártvezér vala. Temesmegyét ő tette olyanná, mint az akkoriban volt, körülte sereglett a hazafiság, értelem és ifju erő, ő volt a központja minden magasztos és uj

eszmének; ő volt a politikai élet lelke s a társadalom bálványá.

Hogy mily rajongással szerette a temesi ifjuság, bizonyítja a következő példa: a Bán-ságban egy huszárezred feküdt. A temesvári megyegyűlésről valami Árvay nemes család kocsizott haza, utközben a kitérés miatt néhány külföldi huszártiszttel összeszólalkozván, a tisztek kardra keltek, s az Árvayakból kettőt agyon vagdaltak. E miatt Vukovics a következő gyűlésen igen heves beszédet tartott a többi megyékhez körlevelet indítványozott. Az ezredbeli tisztek párbajra hívták ki. Vukovics tudvalevőleg a lehető legrövidebb látással birt, hogy hogy akár vivni, akár löni képtelen, a kihívást mégis elfogadta. Ennek az egész megyei ifjuság ellenszegült, s a tiszteknek azon ajánlatot tévé, hogy a tisztek az ifjuság közül válaszszzanak ki kettőt-hármat, kik az ügyet hajszálig magukévé tévé, a kívánt elégtételt készek megadni. Ugy is történt.

Annai tanulmány, munka és elfoglaltság közepette szép terjedelmű gazdaságát is kezelte, miben neje szül. Dadányi Lilla segíté, de ő is talált időt utána nézni.

Szerette a takarékossgot, de azért bőkezű volt, ha hazai czél forgott kérdésben, vagy valamely szegény család megmentéséről volt szó, és mindenütt minden körülmények közt fényesen igazolta, hogy meleg keblü és jó szívi emberbarát.

Országgyűlési szereplése, majd később királybiztosi terhes hivatala, melyet a szabadságharc kitörése után az alvidéken oly rendkívüli buzgalommal viselt, s igazságügyminiszteri működése 1849-ben a Szemere-miniszteriumban sokkal ismertebbek, semhogy azokat e helyen is-

VUKOVICS SEBŐ.